

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

17 december 1996

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

MEDEDELING VOORZITTER

MOTIE BELANGENCONFLICT

MIDDELENBEGROTING VLAAMSE GEMEENSCHAP 1997

UITGAVENBEGROTING VLAAMSE GEMEENSCHAP 1997

PROGRAMMADECREET VLAAMSE GEMEENSCHAP 1997

Inhoud

Nr. 13

Dinsdag 17 december 1996
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Mededeling van de voorzitter	1
Motie van de heren Johan De Roo, André Denys, Robert Voorhamme, Filip Dewinter, Paul Van Grembergen en mevrouw Vera Dua betreffende een belangenconflict – 509 (1996-1997) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	2
Spreker : de heer Jos Geysels	
Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997 – 13 (1996-1997) – Nr. 1 – 14 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3 – 17 (1996-1997) – Nr. 1	
Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997 – 13 (1996-1997) – Nr. 1 – 15 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 15 – 16 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2 – 17 (1996-1997) – Nr. 1	
Ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997 – 428 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 31	
Algemene bespreking	4
Sprekers : de heren Carlos Lisabeth, verslaggever, John Taylor en Stefaan Platteau, mevrouw Mia De Schamphelaere, de heren Peter Vanvelthoven, Herman De Reuse, André Denys, Christiaan Vandenbroeke, Jef Sleenckx, Jos Stassen, Johan De Roo, Leo Cannaerts, Jacques Laverge, Jos Geysels, Emiel Verrijken, Gilbert Bossuyt, Herman Candries, minister Wivina Demeester-De Meyer, minister Eric Van Rompuy en minister-president Luc Van den Brande	
Regeling van de werkzaamheden	30

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 9.56 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

AANWEZIG

Wilfried Aers, Yolande Avontroodt, Sonja Becq, Georges Beerden, Jean-Marie Bogaert, Gilbert Bossuyt, Louis Bril, Jozef Browaeys, Herman Candries, Leo Cannaearts, Georges Cardoen, Jan Cauberghs, Patricia Ceysens, Joachim Coens, Marc Cordeel, Frank Creyelman, Norbert De Batselier, Carl Decaluwé, Etienne De Groot, Karel De Gucht, Leo Delcroix, Herman De Loor, Anny De Maght-Aelbrecht, Jos De Meyer, Julien Demeulenaere, André Denys, Paul Deprez, Herman De Reuse, Peter De Ridder, Johan De Roo, Mia De Schampelaere, Peter Desmet, Roland Deswaene, Freddy De Vilder, Jacques Devolder, Filip Dewinter, Fred Dielens, Marijke Dillen, Michel Doomst, Vera Dua, Freddy Feytons, Jos Geysels, Johnny Goos, Brigitte Grouwels, Veerle Heeren, Patrick Hostekint, Pieter Huybrechts, André Kenzeler, Marino Keulen, Willy Kuijpers, Patrick Lachaert, Herman Lauwers, Jacques Laverge, Kathy Lindekens, Carlos Lisabeth, Marcel Logist, Dominiek Lootens-Stael, Jacky Maes, Nelly Maes, Johan Malcorps, Hugo Marsoul, Erik Matthijs, Lydia Maximus, Trees Merckx-Van Goey, Marc Olivier, Jan Penris, Stefaan Platteau, Leonard Quintelier, Didier Ramoudt, Ludo Sannen, Freddy Sarens, Johan Sauwens, Eddy Schuermans, Jef Sleenckx, Jos Stassen, Steve Stevaert, Felix Strackx, Herman Suykerbuyk, Guy Swennen, René Swinnen, John Taylor, Jacques Timmermans, Bruno Tobback, Maria Tyberghien-Vandenbussche, Riet Van Cleuvenbergen, Walter Vandenbossche, Christiaan Vandenbroeke, Michiel Vandenbussche, Bart Vandendriessche, Ria Van Den Heuvel, Marleen Vanderpoorten, Mark Van der Poorten, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Paul Van Grembergen, Joris Van Hauthem, Mieke Van Hecke, Gilbert Vanleenhove, Sonja Van Lindt, Jef Van Looy, Dirk Van Mechelen, Gracienne Van Nieuwenborgh, Luk Van Nieuwenhuysen, André Van Nieuwerkerke, Karim Van Overmeire, Hugo Van Rompaey, Etien-

ne Van Vaerenbergh, Peter Vanvelthoven, Roeland Van Walleghem, Tuur Van Wallendael, Mandus Verlinden, Francis Vermeiren, Christian Verougstraete, Emiel Verrijken, Cecile Verwimp-Sillis, Robert Voorhamme, Frans Wymeersch.

AFWEZIG MET KENNISGEVING

Johan Weyts : buitenslands.

AFWEZIG ZONDER KENNISGEVING

Ward Beysen, Paul Dumez, Jaak Gabriels, Leo Goovaerts, Arnold Van Aperen en Marc Van Peel.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter : Dames en heren, naar aanleiding van de indiening en de bespreking in de Conseil de la Communauté française van het ontwerp van decreet houdende de tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor 1996 en de aanpassing van het decreet van 25 juli 1996 houdende de algemene uitgavenbegroting voor 1997 heeft het Vlaams Parlement moeten vaststellen dat de Franse Gemeenschap, doordat zij initiatieven ondersteunt die ten goede komen aan Franstalige verenigingen in het Nederlandse taalgebied, zich niet houdt aan het territorialiteitsbeginsel.

Het Vlaams Parlement betreurt die gang van zaken, die wordt ervaren als een zoveelste inmenging van de Franse Gemeenschap in Vlaanderen.

Reeds tweemaal heeft het Vlaams Parlement bij het Arbitragehof een beroep tot gedeeltelijke vernietiging van de begroting van de Franse Gemeenschap ingediend. De eerste maal bij motie van 13 juni 1995 aangaande de begroting voor 1995, de tweede maal bij motie van 23 april 1996 aangaande de begroting voor 1996.

Voorzitter

In een arrest van 3 oktober 1996 heeft het Arbitragehof het beroep van het Vlaams Parlement tot gedeeltelijke vernietiging van de begroting van de Franse Gemeenschap voor 1995 ingewilligd en het niet-gesplitste krediet van 10.500.000 frank van programma 3 “Aide aux associations francophones des communes à statut linguistique spécial” van organisatieafdeling 61 “Affaires générales” van de sector “Culture et communication” vernietigd. Over ons beroep tot gedeeltelijke vernietiging van de begroting van de Franse Gemeenschap voor 1996 heeft het Arbitragehof zich nog niet uitgesproken.

Ondanks die duidelijke uitspraak van het Arbitragehof over de begroting van 1995 blijkt de Franse Gemeenschapsraad, ook wat het begrotingsjaar 1997 betreft, te volharden in zijn steun aan Franstalige verenigingen in het Nederlandse taalgebied, zij het dan dat het opschrift van het desbetreffende programma van de uitgavenbegroting veel ruimer is gesteld. Mag ik er in dit verband aan herinneren dat het culturele beleid van een gemeenschap steeds gebeurt via samenwerkingsakkoorden of verdragen ?

Het Vlaams Parlement mag zich de voortdurende inmenging van de Franse Gemeenschap op het grondgebied van de Vlaamse Gemeenschap niet zomaar laten welgevalen. Telkens opnieuw zullen wij een duidelijk signaal moeten geven dat we het ernstig menen met de federale structuur van het koninkrijk en het territorialiteitsbeginsel, dat daar een belangrijk principe van is.

Ten slotte aanvaarden wij niet dat onder het mom van culturele uitstraling het in voormeld arrest van het Arbitragehof bevestigde territorialiteitsprincipe zou worden miskend.

Daarom nodig ik de fracties uit om een motie betreffende een belangenconflict in te dienen, opdat wij ons daarover zo dadelijk bij hoofdelijke stemming zouden kunnen uitspreken.

Is het parlement het met deze werkwijze eens ?
(*Instemming*)

MOTIE van de heren Johan De Roo, André Denys, Robert Voorhamme, Filip Dewinter en Paul Van Grembergen en mevrouw Vera Dua betreffende een belangenconflict – 509 (1996-1997) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van de heren De Roo, Denys, Voorhamme, Dewinter en Van Grembergen en mevrouw Dua, betreffende een belangenconflict.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Ziehier het resultaat :

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
102 leden hebben ja geantwoord ;
1 lid heeft neen geantwoord ;
1 lid heeft zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Becq Sonja
Beerden Georges
Bogaert Jean-Marie
Bril Louis
Browaeyts Jozef
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Caubergs Jan
Ceysens Patricia
Coens Joachim
Cordeel Marc
Creyelman Frank
De Batselier Norbert
De Groot Etienne
De Loor Herman
De Maght-Aelbrecht Anny
De Meyer Jos
De Reuse Herman
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Demeulenaere Julien
Denys André
Desmet Peter
Deswaene Roland
Dewinter Filip

Voorzitter

Dillen Marijke
 Doomst Michel
 Dua Vera
 Feytons Freddy
 Goos Johnny
 Grouwels Brigitte
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Huybrechts Pieter
 Kenzeler André
 Keulen Marino
 Kuijpers Willy
 Lauwers Herman
 Laverge Jacques
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Lootens-Stael Dominiek
 Maes Jacky
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthys Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Penris Jan
 Platteau Stefaan
 Quintelier Leonard
 Ramoudt Didier
 Sannen Ludo
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stassen Jos
 Strackx Felix
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Dijck Kris
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwerkerke André
 Van Rompaey Hugo

Van Vaerenbergh Etienne
 Van Walleghem Roeland
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbossche Walter
 Vandenbroeke Christiaan
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verrijken Emiel
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Wymeersch Frans

NEEN heeft geantwoord :

Van Eyken Christian

Zich ONTHOUDEN heeft :

Geysels Jos

Dientengevolge neemt het parlement de motie aan. Ze zal aan de Franse Gemeenschapsraad worden overgezonden.

Reden voor onthouding ?

De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, ik heb me niet onthouden omdat onze fractie het oneens zou zijn met wat u hebt gezegd of met de door onszelf mee ondertekende motie. Mijn enige bedoeling met deze onthouding is een in deze tijden toch niet onbelangrijk signaal te geven. Dit doe ik vanuit de wetenschap dat ook in de Franstalige Gemeenschap en de CCF mensen van mening zijn dat Carrefour geen uitdrukking is van de Franstalige cultuur, maar een provocatie tegenover de Nederlandstaligen. Dat er collega's zijn die ook van mening zijn dat er, zoals wij vragen, een cultureel samenwerkingsakkoord moet komen. *(Applaus bij AGALEV)*

ONTWERP VAN DECREET houdende de mid-delenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997

- 13 (1996-1997) – Nr. 1
- 14 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 3
- 17 (1996-1997) – Nr. 1

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997

- 13 (1996-1997) – Nr. 1
- 15 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 15
- 16 (1996-1997) – Nrs. 1 en 2
- 17 (1996-1997) – Nr. 1

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997

- 428 (1996-1997) – Nrs. 1 tot 31

Algemene bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde zijn het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997, het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1997 en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997.

Het Uitgebreid Bureau stelt voor om over die drie ontwerpen van decreet één algemene bespreking te houden. Is het parlement het hiermee eens ? (*Instemming*)

De algemene bespreking is geopend.

De heer Lisabeth, verslaggever, heeft het woord.

De heer Carlos Lisabeth, verslaggever (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, de commissie voor Financiën en Begroting heeft gedurende een drietal vergaderingen het ontwerp van decreet inzake de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting voor 1997 besproken. De diverse materies van de algemene uitgavenbegroting werden naar de respectievelijke commissies verzonden die er een indicatieve stem over uitbrachten.

In de commissie voor Financiën en Begroting heeft de minister van Financiën in haar algemene toelichting gesteld dat de budgettaire inspanningen evenwichtig gespreid zijn over drie kerndomeinen : het tewerkstellingsbeleid, de versterking van het stedelijke weefsel en een versterkte inspanning inzake achtergestelde buurten, en de versterking van het economische weefsel. Deze evenwichtige spreiding van de inspanningen gaat eveneens gepaard met een evenwichtige uitgavengroei. Dit

zou tegen 1998 tot een evenwicht in de begroting moeten leiden. Daarmee wil de Vlaamse regering mee bouwen aan meer zekerheid.

Zoals al is vooropgesteld in haar beleidsbrief, gaf de minister aan dat de overheidsprioriteiten van drieërlei aard zijn. Wat moet de overheid doen ? Hoe moet de overheid het doen ? Met welke middelen moet de overheid dit waarmaken ? De voorbije vijftien jaar lag het accent in België zeer sterk op het financieringsaspect en ook in Vlaanderen lag de klemtoon van het begrotingsbeleid tot nu toe duidelijk op de financieringsproblematiek. We kunnen evenwel de hoop koesteren dat er binnen afzienbare tijd meer ruimte komt voor de andere overheidstaken.

Bij een redelijke groeihypothese en met een inkomenselasticiteit die door de financieringswet wordt gedictieerd, bereikt de begroting van de Vlaamse regering vanaf 2004 het EMU-schuld criterium. Dan moet de vrees voor een uit zichzelf exploderende schuld bedwongen zijn.

De minister gaf daarbij een overzicht van de tot hiertoe in België en in Vlaanderen gevolgde begrotingsnormen. Ze gaf ook een toelichting bij de zogenaamde evolutie van de meesternorm. Ze poneerde dat veel afhangt van de verwachtingen inzake de grote macro-economische parameters, zoals onder meer de groeiprognoses en de rentevoluitie.

Bij de algemene bespreking werd in eerste instantie een bespreking gewijd aan de opmerkingen van het Rekenhof. Voor de meeste van deze opmerkingen formuleerde de minister een afdoend antwoord, ofwel werden de opmerkingen opgevangen via amendementen. In de loop van de besprekingen werd ook een meerjarenbegroting zoals gevraagd door het Rekenhof, neergelegd.

Tijdens de algemene bespreking raakten de commissieleden volgende thema's aan, hetzij bij wijze van vraagstelling, hetzij als discussiepunten. Ik som er een aantal op : de belastingdruk enerzijds en het gebrek aan fiscale autonomie anderzijds, de verhouding tussen de aanwending van gewestmiddelen enerzijds en gemeenschapsmiddelen anderzijds, de problematiek van de verwijlinteressen, de toekomstige inning van het kijk- en luistergeld, de Marivlamoperatie en haar mogelijk alternatief, de effecten van de zero-base budgetting, de beheersovereenkomsten af te sluiten met de Vlaamse Openbare Instellingen, de aanwending van de middelen uit de verkoop van de GIMV-aandelen en de bestemming van de verkoop van de DAF-partici-

Lisabeth

patie, het actief schuldbeheer, de uitvoering van het investeringsprogramma en de al dan niet verstrenging van de meesternorm en de gevolgen daarvan voor het beleid.

Dit laatste was de voornaamste politieke discussie die tot een uitgebreide gedachtewisseling aanleiding gaf. Diverse commissieleden polsten nog of de meesternorm, gecombineerd met een begroting in evenwicht in 1998, al dan niet een verstrenging inhield van de oorspronkelijke norm. De voornaamste vragen die hierbij aansloten, hadden tot doel na te gaan in welke mate de huidige beleidsruimte hierdoor wordt beperkt en in welke mate Vlaanderen hiermee een grotere bijdrage levert tot het halen van de Maastrichtnorm. Daarbij wordt herhaaldelijk verwezen naar de SERV-berekeningen terzake.

De minister heeft verduidelijkt dat er reële verschillen bestaan tussen de SERV-berekeningen en die van de Vlaamse regering. Deze verschillen situeren zich vooral op het vlak van de keuze van de parameters voor inflatie, economische groei en rentevoeten en de manier waarop de SERV en de Vlaamse regering aankijken tegen de schuldaflossing bij Alesh. Bij vergelijking van de middelenprognoses is de benadering van de Vlaamse Regering nog iets voorzichtiger dan die van de SERV.

De minister beklemtoont dat – zowel bij de oorspronkelijke meesternorm als bij de huidige – systematisch werd uitgegaan van een basisgroei van 1,2 percent per jaar. Vanaf 1994 is de schuld minder snel gestegen dan werd verwacht. Dit is onder meer te danken aan de werking van het centraal financieringsorgaan en de voorlopig gunstige rente-evolutie. Met een ongewijzigde basisgroei van 1,2 percent kan de Vlaamse Gemeenschap in 1998 een nultekort halen.

Op de vraag of dit een verstrenging van de norm inhoudt, is het antwoord tweemaal. Er is geen sprake van een verstrenging van de norm indien men zich baseert op een ongewijzigde basisgroei van 1,2 percent. Er is wel sprake van een verstrenging indien men volledig zou rekening houden met de verbeterde renteomstandigheden.

Op de vraag of de Vlaamse Gemeenschap hiermee een grotere bijdrage levert tot het behalen van de Maastrichtnorm, geeft de minister een genuanceerd antwoord. Ze verwijst hierbij onder meer naar de begrotingsdocumenten van de Waalse gewestregering. Hieruit kan namelijk worden afge-

leid dat het Waals Gewest eveneens resoluut heeft gekozen voor een verbintennorm, dit evenwel wat later dan de Vlaamse Gemeenschap. Concreet betekent dit dat Vlaanderen circa 3 tot 4 jaar sneller een evenwicht zal bereiken.

De voorzitter van de commissie heeft de discussie met betrekking tot de norm als volgt samengevat, en ik citeer : het huidige inperken van de beleidsruimte bij de Vlaamse Gemeenschap zal toelaten om het later minder moeilijk te hebben. Dit zal over een langere periode een stabiele uitgaven-groei mogelijk maken en aldus economische stabiliteit creëren door een stabiel uitgavenritme. Einde citaat.

Ten slotte gaat de minister ervan uit dat we door toepassing van de meesternorm, stilaan onze schuldenproblematiek te boven komen. Hierdoor zullen we ons in de toekomst meer kunnen concentreren op de effectiviteit en de efficiëntie van het beleid. Inzake efficiëntie stelt de minister dat het beleid zich een bestuursnorm moet durven opleggen. Dit is geen opdracht voor de verre toekomst, maar wel iets voor de jaren 1997 en 1998.

In de commissie voor Financiën en Begroting werd tevens een synthese naar voren gebracht van de besprekingen in de diverse bevoegde commissies. Hiervoor verwijs ik naar de schriftelijke verslagen van de vergaderingen.

Bij het ontwerp van decreet inzake de middelenbegroting werden enkele amendementen van de regering aangenomen met acht stemmen tegen twee, bij twee onthoudingen. Het geamendeerde ontwerp werd bij de eindstemming aangenomen met acht stemmen tegen twee, bij twee onthoudingen.

Wat het ontwerp van decreet inzake de algemene uitgavenbegroting betreft, kwamen diverse amendementen aan de orde. Rekening houdend met de indicatieve stemmingen in de bevoegde commissies, werden deze amendementen aangenomen of verworpen. Het geamendeerde ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting voor 1997 werd in de commissie voor Financiën en Begroting aangenomen met acht stemmen tegen vier.

Inzake het programmadecreet werden diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1997 doorverwezen naar de bevoegde commissies. In dit verband verwijs ik opnieuw naar de schriftelijke verslagen.

Lisabeth

Gedurende een viertal vergaderingen onderzocht de commissie voor Financiën en Begroting de hoofdstukken vier, vijf en zeventien van het ontwerp van programmadecreet. Voorafgaandelijk werd evenwel een principiële discussie gehouden over het hoofdstuk over de successierechten. De vraag rees namelijk of er een noodzakelijk verband bestond met de begroting en of dit hoofdstuk bijgevolg moest worden opgenomen in het ontwerp van programmadecreet.

Terzake werden twee stellingen aangebracht. Volgens de eerste stelling heeft de hervorming wel degelijk een invloed op de middelenbegroting en moet ze bijgevolg zijn vervat in het ontwerp van programmadecreet voor 1997. Volgens de tweede stelling zou de begrotingsimpact van de hervorming van de successierechten neutraal moeten zijn en is de weerslag ervan vooral maatschappelijk. Men oordeelde dan ook dat dit hoofdstuk niet thuishoort in het ontwerp van programmadecreet en dat het als een afzonderlijk ontwerp bij het Vlaams Parlement moet worden ingediend. Hierover hebben alle fracties hun argumenten uiteengezet. Een amendement om dit hoofdstuk uit het programmadecreet te schrappen, werd ter stemming neergelegd. Het werd bij staking van stemmen verworpen met zeven stemmen tegen zeven, bij één onthouding. Derhalve bleef dit hoofdstuk binnen het programmadecreet behouden.

Dan kom ik nu op de inhoud terug. Bij wijze van inleiding heeft de minister gesteld dat de hervorming van de successierechten vooral twee doelstellingen beoogt.

Ten eerste streeft men naar een verlaging en vereenvoudiging van de tarieven van de successierechten. Daarbij wordt de klemtoon gelegd op het Laffer-effect. Volgens dit effect worden door een te hoge belastingdruk de belastingopbrengsten verminderd. Door deze hervorming beoogt de Vlaamse regering een lagere heffing op een veel bredere basis waarbij vooral het roerend vermogen correct zou worden aangegeven.

De tweede belangrijke doelstelling is de ondersteuning van de successie van familiale ondernemingen en familiale vennootschappen. Aldus moet de continuïteit en tewerkstelling in deze ondernemingen worden gevrijwaard. Ook hier wenst men fiscale constructies overbodig te maken en daarbij is het tewerkstellingscriterium een fundamentele vereiste.

Met deze beide doelstellingen voor ogen lichtte de minister vervolgens concrete voorstellen toe waarbij ze cijfergegevens verstrekte, met dien verstande dat ze benadrukte dat de operatie in principe budgettair neutraal moet zijn. Tevens wijst ze op het belang van actueel en correct statistisch materiaal als werkinstrument om de hervorming te kunnen evalueren en bijsturen.

Tijdens de algemene bespreking bleek dat alle fracties veel vraagtekens plaatsen bij sommige aspecten van de hervorming, zonder dat daarom de uitgangspunten worden verworpen. Die vraagtekens hebben vooral betrekking op de volgende punten: de bevoegdheid en de fiscale autonomie, de Laffercurve en de budgettaire neutraliteit, en de hervorming als instrument van inkomensherverdeling.

Er ontstond zich meer specifiek een discussie over enkele concrete aspecten zoals de hervorming in de rechte lijn en tussen echtgenoten, de vrijstellingen of verminderingen in de rechte lijn, de hervormingen in de zijlijn, de samenwonende partners, de indexering van de inkomensgrenzen en -schijven, de bedrijfsopvolging in familiale ondernemingen en familiale vennootschappen, de controle op het tewerkstellingscriterium en een evaluatie van de hervorming middels controle op de inning. Tevens ging het om de vraag of de boeten en nalatigheidsintresten aan de gewesten toekomen.

De discussie omtrent deze concrete aspecten heeft uiteindelijk aanleiding gegeven tot diverse amendementen die bij de artikelsgewijze bespreking ter stemming werden voorgelegd. Via amendering zijn volgende wijzigingen aangebracht aan het ontwerp.

In artikel 14 wordt de hervorming van de zijlijn uit de ontwerp tekst gelicht, zodat de huidige regeling van artikel 48 van het wetboek voor de zijlijn voorlopig blijft gelden.

In de artikels 15 en 17 worden wijzigingen aangebracht waardoor in plaats van het stelsel van vrijstellingen voor erfenissen in de rechte lijn en tussen echtgenoten, er een veralgemeend stelsel van verminderingen wordt ingevoerd. Hierdoor wordt tegemoetgekomen aan de zorg om de kleine nalatenschappen na de hervorming niet zwaarder te belasten dan nu het geval is. Tevens zouden ook de provinciale en gemeentelijke openbare instellingen en de instellingen van openbaar nut van het verlaagd tarief kunnen genieten, zie artikel 18.

In een nieuw artikel worden een aantal wijzigingen aangebracht met betrekking tot de vastgoedbevaks

Lisabeth

om tegemoet te komen aan opmerkingen van de Raad van State.

Inzake het verlaagde tarief voor familiale ondernemingen en familiale vennootschappen laste men eveneens een aantal wijzigingen in om tot een juistere toetsing van het familiale karakter van de onderneming te komen en tot een betere controle van de aangiften. Het aldus gewijzigde hoofdstuk vijf van het programmadecreet is aangenomen met acht stemmen bij vijf onthoudingen.

Mijnheer de voorzitter, tot daar het verslag van de commissie voor Financiën en Begroting. (*Applaus*)

De voorzitter : In een eerste gedeelte bespreken wij nu de materies die werden behandeld in de commissies voor Financiën en Begroting, voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden, voor Staatshervorming en Algemene Zaken en voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden en in het Advies- en Overlegcomité voor Brussel en Vlaams-Brabant.

De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Mijnheer de voorzitter, dames en heren ministers, collega's, ik dank de rapporteur voor zijn uitgebreid en degelijk verslag.

Ik wil mijn toespraak graag openen met een van de meest ophefmakende passages uit het regeerakkoord, en ik citeer : daarom zal de meesternorm ook in de volgende jaren bij de opstelling van de begroting worden gehanteerd. Dat zal ertoe leiden dat de Vlaamse begroting vanaf 1998 in evenwicht zal zijn. Einde citaat. De begroting 1997 toont aan dat dit in België sinds lang niet meer vertoonde huzarenstukje tijdig zal worden opgevoerd.

De begroting vertoont dit jaar nog een tekort van minder dan 12 miljard frank, maar desalniettemin is er gezorgd voor extra beleidsruimte. Meer dan de vorige jaren ademt deze begroting de vaste wil tot vernieuwing uit van de Vlaamse regering. Ik denk aan de 2 miljard frank voor wetenschappelijk onderzoek, de 1 miljard frank voor stedelijke vernieuwing via het SIF, de 750 miljoen frank voor de permanente vorming en vooral ook aan de strategische investeringen met de opbrengst van de beursgang van 10 percent GIMV-aandelen. Bovendien worden de nodige kredieten gevonden om de verplichtingen van het nieuwste banenplan na te komen.

De belangrijkste vaststelling is misschien dat bij alle inspanningen het principe wordt gerespecteerd dat structurele uitgaven moeten worden gedekt door structurele inkomsten, en dat eenmalige inkomsten slechts worden aangewend voor eenmalige uitgaven. Zo roept deze begroting geen nieuwe verworvenheden in het leven, die de volgende begrotingen kunnen bezwaren.

Ook de vormvereisten worden nauwgezet nageleefd. Met toepassing van de recente wet van 16 juli 1996 tot wijziging van de wetten op de rijkscomptabiliteit kreeg de regering meer tijd om de begroting in te dienen, dit op voorwaarde dat de administratieve begroting even snel beschikbaar is. De minister heeft deze hervorming onmiddellijk in de praktijk toegepast, zodat het parlement sneller werd ingelicht over de details van de begroting.

Toch zou ik één verzuchting willen uiten. Is het niet mogelijk om in de stukken van de administratieve begroting, net als in die van de gewone begroting, de vergelijking met de begroting van het voorgaande jaar op te nemen ? Dit kan de doorzichtigheid enkel ten goede komen.

Verder wil ik ook wijzen op een paradox : onze begrotingsprocedure werd gewijzigd door een federale wet. Artikel 50, paragraaf 2 van de financieringswet van 16 januari 1989 bepaalt dat de wetgever de modaliteiten vastlegt voor het opstellen van de begroting van de gemeenschappen en de gewesten. Tot nog toe heeft de wetgever dit niet gedaan, Vlaanderen dient terzake nog steeds de federale regels te volgen. Wanneer deze federale regels door de voornoemde wet van 16 juli 1996 worden gewijzigd, dient de Vlaamse regering hieraan gevolg te geven. Het wordt hoog tijd dat Vlaanderen de autonomie opeist waar ze volgens de Grondwet recht op heeft. Onze collega's in het federale parlement moeten worden aangespoord om de vereiste uitvoeringswetten goed te keuren. Deze uitvoeringswetten zijn voor ons slechts aanvaardbaar als de deelstaatparlementen bij het opmaken ervan worden betrokken. Het volstaat niet dat de Vlaamse regering bij de voorbereidende werken wordt betrokken, de goedkeuring van de begroting is immers een prerogatief van de wetgevende macht.

In aansluiting op de beleidsbrief van vorig jaar werd door het Vlaams Parlement een motie van aanbeveling goedgekeurd waarin werd aangedrongen op het aanhouden van een constante groeivoet van de uitgaven over een lange periode, op schuldstabilisatie en op een geïntegreerde aanpak van de begroting. De minister is aan deze verzuchtingen

Taylor

tegemoetgekomen. De commissie is lang blijven stilstaan bij de consequenties van een blijvende toepassing van de meesternorm tijdens de volgende jaren. Overeenkomstig de motie van aanbeveling waarborgt het huidige begrotingsbeleid een constante groeivoet. Mevrouw De Schamphelaere zal daar straks dieper op ingaan. Het opvolgen van de motie kan ook materieel worden aangetoond.

Aan de begrotingsdocumenten werd dit jaar een meerjarenbegroting en een horizontale begroting toegevoegd. In de meerjarenbegroting wordt voor verschillende beleidsterreinen vooruitgekeken en de te verwachten tendensen worden opgetekend. In het licht hiervan gaan mijn gedachten even terug naar de goede discussie over de studie van de SERV in de commissie voor Financiën en Begroting. Het kan nuttig zijn jaarlijks een debat te wijden aan een dergelijk rapport, zodat kan worden aangevoeld welke consequenties er zijn voor een begroting in de toekomst. Misschien hebben we als commissie te weinig tijd besteed aan de bespreking van deze meerjarenbegroting.

Er is ook de horizontale begroting waarin thema's als buitenlands beleid, financiële lasten, lonen en wetenschappelijk onderzoek vanuit de hele begroting worden samengebracht. Dit geeft aan dat de Vlaamse regering niet alleen tevreden kan zijn met het resultaat van de Vlaamse begroting, maar ook met de manier waarop deze gebracht wordt. Dat is een belangrijke vooruitgang.

In de motie van aanbeveling stelde het Vlaams Parlement dat de zero-base budgetting verder intensief gebruikt dient te worden. De minister had er voor het begrotingsjaar 1996 op gewezen dat deze techniek, die voor een eerste percentage op de begroting werd toegepast, zeer goede resultaten had opgeleverd. Ik kan nog steeds niet aanvaarden dat een volgende oefening van zero-base budgetting die in het kader van de begroting 1997 werd doorgevoerd, plots niets meer zou opleveren. Heeft dit te maken met de moeite van sommige bewindslieden of administraties om op een revolutionaire manier te denken? Ik dring erop aan dat deze techniek de volgende jaren zou worden uitgetoetst om na te gaan of er inderdaad weinig inefficiënte uitgaven gebeuren die bijgeschaafd kunnen worden bij de begrotingscontrole.

Ik wil ook nog de doorzichtigheid van de DAB's aanhalen. We hebben bij de begrotingscontrole 1996 de kans gehad om daarover van gedachten te wisselen. De zaak blijft hangende. De DAB is een

goed instrument om een zekere autonomie aan een zaak te geven. De vraag is echter of bepaalde diensten niet een dergelijke omvang bereiken dat het effect van het onderbrengen in een DAB verwaarloosbaar is. Zo merken we dat de dotatie van het Vlaams Infrastructuurfonds jaarlijks stijgt. Dit heeft ongetwijfeld geen enkel negatief gevolg voor een correcte besteding van de gelden. Het beperkt wel het inzicht van de volksvertegenwoordiging in de concrete uitvoering van het fonds. Ik begrijp dat een DAB een bijzonder handig instrument is om het kasteel van Gaasbeek of het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten op een gedecentraliseerde wijze te besturen. Mijns inziens dienen overheidsinvesteringen niet over eenzelfde graad van vrijheid te beschikken.

Het weghalen van kredieten uit de reserves van de VHM voor de bouw van scholen is een operatie die duidelijk niet uit de begrotingsdocumenten kan worden gehaald. Hetzelfde geldt voor de doorzichtigheid van de investeringen in de begroting. De kredieten staan gesplitst ingeschreven. Dat is geen probleem, maar om een goed inzicht te krijgen is het ook noodzakelijk te weten hoeveel van het ingeschreven ordonnanceringskrediet een uitvoering is van welk vastleggingskrediet. Elk deel van de vastleggingskredieten van vorige jaren dient nog verder uitgewerkt te worden. Binnen de meerjarenbegroting kan er misschien een inspanning worden geleverd om duidelijkheid te scheppen in deze zaak. Per project dient duidelijk aangegeven te worden hoeveel van de vastleggingen reeds werden omgezet in ordonnanceringen en wat het verdere tijdpad van een project is. Pas dan hoeft het parlement geen vertrouwen meer te schenken aan projecten, vertrouwend op de correcte uitvoering door de regering. Het gaat om teveel geld om blindelings door te laten.

Tot slot nog een woordje over het programmadecreet. Tijdens de vorige plenaire zitting keurde het Vlaams Parlement een resolutie goed waarin staat dat een programmadecreet nog slechts een louter fiscaal en financieel document mag zijn. Hierin worden zaken opgenomen die absoluut noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de begroting. Mevrouw de minister, u hebt duidelijk gemaakt dat programmadecreten geen vuilbakdecreten meer zijn zoals vroeger. Ik ben ervan overtuigd dat deze resolutie geen hinderpaal vormt, maar juist een gebruiksinstrument zal zijn om volgende begrotingen op te stellen. Het Vlaams Parlement zal steeds elk afwijkend artikel schrappen dat niet aan de gestelde voorwaarden voldoet. Ze heeft dit ook dit en vorig jaar gedaan. Hierover bestaat een consensus tussen regering en parlement.

Taylor

Als ik het hoofdstuk over programmadecreten aansnijdt, kom ik snel terecht bij het hoofdstuk over successierechten. Het was sinds lang duidelijk dat de erfopvolging van familiale ondernemingen moest worden geregeld. Op dit onderdeel zal de heer Cannaerts verder ingaan. Men maakte van de gelegenheid gebruik om een historische hervorming van de successierechten door te voeren. Voor de eerste maal maakte een deelstaat van het federale België gebruik van zijn fiscale bevoegdheid om een gewestbelasting op ingrijpende wijze te hervormen. Deze hervorming toont aan hoe Vlaanderen op fiscaal vlak wil evolueren. Vlaamse belastingen dienen gezinsvriendelijk, eenvoudig, doorzichtig en economisch aanvaardbaar te zijn. De hervorming van de successierechten voldoet aan die criteria. In de rechte lijn of de gezinslijn werd de tariefstructuur zwaar vereenvoudigd.

Deze hervorming is nog om een tweede reden van uitzonderlijk belang. Toen werd opgemerkt dat de voorstellen in het programmadecreet in lichte mate nadelig bleken te zijn voor de kleine nalatenschappen in de rechte lijn, was u volledig bereid om samen met de volksvertegenwoordiging te werken aan een meer rechtvaardig systeem. Het gevolg daarvan is de introductie van de belastingskredieten ter vervanging van de vrijstellingen, waardoor alles nog eenvoudiger wordt. Wanneer de commissie voor Financiën en Begroting goed werk levert zal straks een gelijkaardige hervorming worden doorgetrokken naar de zijlijn. Als resultaat zullen we een stelsel van successierechten hebben dat kindvriendelijker is en informatie verstrekt aan erfgenamen over welke belasting zij moeten betalen en hoe deze wordt berekend.

Bovendien gebeurt de hele operatie in budgettaire neutraliteit en vormt zij ongetwijfeld, zeker in rechtstreekse lijn, een belangrijke stimulans om een einde te maken aan een fiscale ontduiking of afwending die vandaag zeker bestaat. Een groot deel van de roerende inkomsten wordt vandaag niet aangegeven. Deze hervormingen kunnen een stimulans zijn om correct aangifte te doen. Het is een ambitie die bij ons allen leeft. Het blijft niet bij woorden, men gaat over tot daden.

Tot welke conclusie kan men komen over deze begroting? Deze begroting is begrotingstechnisch perfect en wordt ingeschreven in een duidelijke meerjarenvisie. Verdere stappen naar meer openheid en doorzichtigheid worden gezet. De CVP-fractie geeft deze begroting alvast een grote onderscheiding. Het toekennen van de grootste onder-

scheiding reserveren we echter voor volgend jaar, als de verwachtingen die het regeerakkoord creëert, worden ingelost. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, na de lovende tussenkomst van de heer Taylor zal ik me iets gereserveerder opstellen tegenover de voorliggende begroting.

Ik moet me beperken tot een spreektijd van twintig minuten, zodat ik slechts bepaalde aspecten zal toelichten en niet de hele begroting onder de loep kan nemen. Ik verwijs daarom naar het uitstekende verslag van de verslaggever. Voor een aantal andere aspecten verwijs ik naar de diepgaande besprekingen in de commissie. Het heeft geen zin dat hier allemaal te herhalen.

De minister doet een voorstel omtrent de pooling van verzekeringen in verband met de VOI's. We staan achter die pooling, maar we stellen ons ook vragen. De pooling moet ongeveer 40 miljoen frank winst opleveren op het miljard frank aan verzekeringspremies dat wordt betaald. We hebben de minister gevraagd of het bedrag van de premie als enig criterium dient om deze zaak te klaren. Haar antwoord was negatief, maar hoe dit precies zou worden geregeld, werd ons niet verteld. De minister heeft gezegd : indien de voorgestelde bepaling door het Vlaams Parlement wordt aanvaard – wat waarschijnlijk is, wat zelfs zeker is – zal een nieuwe meer diepgaande technische studie worden gemaakt van wat moet worden verzekerd en voor hoeveel. Dit lijkt me een manier om het probleem vooruit te schuiven. Ik zou graag meer uitleg krijgen, omdat dit te vaag is. We zullen nauw toezien op de verdere uitwerking van dit voorstel.

Over de rekeningen zullen we het niet meer hebben. We hebben vorige week een hele reeks rekeningen goedgekeurd. De inhaalbeweging is daarmee gebeurd. Ik wil lof betuigen aan degenen die daarvoor gezorgd hebben. Er was wel een interpellatie nodig om hier spoed achter te zetten, maar zowel het Rekenhof als de Vlaamse regering hebben een inspanning geleverd. Tegen midden 1997 moet alles ingehaald zijn. Een degelijke begroting moet op een correcte rekening gesteund zijn, en niet op een ersatzrekening.

De heer Taylor heeft over de DAB's of de VOI's gesproken. Die hebben de bedoeling het beleid en de administratie te versoepelen. We blijven ons

Platteau

echter afvragen waarom de intresten zo hoog liggen, tussen de 400 en de 450 miljoen frank. We hopen dat dit voor het komende jaar niet meer het geval is. De nadelen van de versoepeling mogen niet zwaarder doorwegen dan de voordelen.

Voor deze zaken is heel wat aan het visum van het Rekenhof onttrokken. Dat is op zich niet zeer orthodox en bovendien – de heer Taylor zegt het zelf – heeft het parlement geen klaar en duidelijk inzicht in de afwikkeling van wat daar gebeurt.

Wij hebben vorig jaar de begroting 1996 niet goedgekeurd. Vermits u zelf hebt gezegd, mevrouw de minister, dat de krijtlijnen voor 1996 dit jaar doorgetrokken zouden worden, zal het u niet verwonderen dat we aan de begroting 1997 ons vertrouwen niet kunnen schenken. Ik zal u in enkele woorden trachten uit te leggen waarom.

Vermits de Vlaamse regering zich met deze begroting voor het eerst profileert als belastingheffende overheid, wat tot mijn vreugde inderdaad een historisch feit is, zal ik het accent leggen op de evolutie van de Vlaamse fiscaliteit. Mag ik even herinneren aan de belofte uit het CVP-verkiezingsprogramma dat de Vlaamse belastingdruk, die de som is van alle door het Vlaams Parlement ingestelde belastingen en heffingen uitgedrukt in percentage van het Vlaams bruto regionaal product, tijdens deze legislatuur niet verder mocht stijgen. Normaal zou elk jaar een gedetailleerde evolutie van de Vlaamse belastingdruk worden voorgelegd, maar ik heb die niet gevonden. Nadat ik zelf de berekening had gemaakt, begreep ik waarom.

Voor 1997 mogen we voor Vlaanderen uitgaan van een economische groei van grosso modo 4,2 procent. De gewestbelastingen in enge zin stijgen van 30,1 miljard frank naar 31,5 miljard frank – een toename met 4,5 procent. Het verschil is weliswaar niet groot, maar er is een verschil. Zelfs de minder stringente norm uit uw regeerakkoord zou de minister die de heffingen buiten beschouwing liet, niet halen. Als we alle belastingen – kijk- en luistergeld en de milieuheffingen inbegrepen – meetellen, dan loopt de stijging zelfs op tot 6 procent of een elasticiteit van niet minder dan 1,4 procent. Deze forse toename is nog bedenkelijker als men ziet dat de middelen op basis van de financieringswet naar Vlaanderen toevloeien met een verhoging van ongeveer 30 miljard frank. Daarenboven heeft het Vlaams Gewest voortdurend taken opgelegd en blijft het die opleggen aan de gemeenten, waardoor ook het Vlaams Gewest op zoek zou moeten

gaan naar extra belastingontvangsten. Zo bekeken is de totale Vlaamse belastingdruk op gezinnen en bedrijven sinds het begin van de jaren negentig met liefst één derde gestegen, namelijk van 2,3 procent van het bruto gewestelijk product tot 3 procent in 1997. Als we verder teruggaan tot 1989 is de lokale, regionale belastingdruk gestegen van 81 miljard frank tot het dubbele.

Mevrouw de minister, in die omstandigheden komen we tot de conclusie dat u een begroting voorlegt die niet aan de normen voldoet. De overschrijding is miniem en ze zal bij de uitvoering van de begroting ongetwijfeld moeiteloos worden weggevoerd. Ik vind het een onrustwekkende vaststelling dat u met dergelijke toename van middelen geen marge tegenover de begrotingsnormen kan realiseren. Bovendien worden sommige verbintenissen niet uitgedrukt in de begroting. Zo biedt deze begroting nog altijd geen oplossing voor de schuld van ongeveer 10 miljard frank die u aan de VHM hebt toegestaan. De kredieten zijn voorzien voor planschade, die andermaal schromelijk onderschat worden. De juichkreten moeten wat getemperd worden. Ik vermoed dat een rechtvaardiging voor de stevige Vlaamse uitgavengroei zal plaatsvinden door 60 procent te voorzien voor lonen. Gezien de inflatie is het voor de lonen immers moeilijk om de personeelsuitgaven te comprimeren. Ik aanvaard dit echter niet als uitleg. Mijns inziens is het niet normaal dat 60 procent van de begroting via lonen moet worden uitgegeven. Onze bedenkingen terzake hebben we al in de commissie naar voren gebracht.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Platteau, we kiezen hier zeer duidelijk voor de gulden middenweg. Vele commissieleden hebben gevraagd om in uitzonderlijke omstandigheden de middelen wél te laten stijgen. Ze hebben ook gevraagd om, vertrekkende vanuit de meesternorm, rekening te houden met de zeer grote werkloosheidsproblemen. We besteden die 60 procent inderdaad effectief aan lonen. Dit is echter vrij normaal, precies omdat het grootste gedeelte van de persoonsgebonden materies werden overgeheveld naar de gemeenschappen en de gewesten.

Voor de toekomst staan we dan voor een dubbele uitdaging. Enerzijds zullen we een zekere vorm van loonnorm moeten houden. Anderzijds zullen we ook rekening moeten houden met ons objectief om de werkloosheid op termijn te halveren. Met deze begroting bewijzen we toch dat we deze doelstellingen willen realiseren. Er is trouwens een document aan de begroting toegevoegd dat aantoonde dat er meer mensen worden tewerkgesteld.

Demeester-De Meyer

Het is natuurlijk juist dat de middelen stijgen. We hebben ook vooraf gezegd dat ze kunnen stijgen. Hiervoor zijn twee redenen. De eerste reden is dat er tot en met het jaar 2010 een stijging mag zijn van minstens 1,2 procent. De tweede reden is dat er meer ruimte vrijkomt door de beheersing van de schuld. Daardoor bedraagt de groei dit jaar 1,9 procent. Mijns inziens is dit een zeer goede zaak.

De heer Stefaan Platteau : Mevrouw de minister, indien u de werkloosheid enkel en alleen wilt oplossen door het creëren van overheidsjobs, doet u veeleer aan vernietiging van werkgelegenheid. Mijns inziens is dat niet de juiste oplossing.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Platteau, dat heb ik niet gezegd. U moet dringend het bij de begroting toegevoegde document lezen. Daarin zult u heel duidelijk zien hoe de Vlaamse overheid de werkgelegenheid stimuleert. Er zijn verschillende vormen van tewerkstelling. Eerst en vooral kunnen we een onderscheid maken tussen de rechtstreekse en de onrechtstreekse tewerkstelling. Daarnaast zijn er ook nog de tewerkstellings-effecten van openbare werken, infrastructuur, enzovoort.

Als we al deze elementen in rekening brengen, krijgen we nog een veel hoger percentage dan die 60 procent. We houden zeker rekening met bepaalde evoluties en ontwikkelingen. We doen zeker niet alleen aan overheidstewerkstelling. We zorgen ook nog voor behoorlijk wat indirecte en afgeleide tewerkstelling. Ook dit is fundamenteel en moet zeker verder worden ontwikkeld.

De heer Stefaan Platteau : Mevrouw de minister, u hebt het zelf gezegd. Er moet een evenwicht worden gezocht in deze materie. Mijns inziens is dat evenwicht er momenteel niet. Ik vind dat het accent te sterk ligt op deze vorm van tewerkstelling. De tewerkstelling moet veel meer door privé-ondernemingen worden verzorgd.

In deze programmawet werd ook een belangrijk hoofdstuk gewijd aan de successierechten. Op 28 november vond in de commissie voor Financiën en Begroting de artikelsgewijze bespreking en de eindstemming plaats. Deze hervorming van de successierechten vormt een onderdeel van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting voor 1997.

De heer Taylor heeft terecht gezegd dat dit een historisch moment is. Ik had echter dit historisch

moment liever niet in dit kader gezien. De VLD was er voorstander van om deze materie uit het ontwerp van programmadecreet te lichten, gelet op het grote maatschappelijke belang van deze hervorming. Het feit dat de voorgenomen hervorming budgettair neutraal zou moeten zijn, was voor de VLD een bijkomend argument om die aangelegenheid afzonderlijk te behandelen. In het programmadecreet horen immers alleen maatregelen thuis die rechtstreeks verband houden met de begroting. Ons inziens zal het veel meer zijn.

Ten derde meent de VLD dat door het gebruik van programmadecreten de Vlaamse regering eigenlijk feitelijke volmachten krijgt, omdat deze techniek onvoldoende ruimte laat voor een politieke en maatschappelijke appreciatie door het parlement van de maatregelen in het programmadecreet. Ik wil in dit verband trouwens wijzen op de bepalingen van de omzendbrief van de Vlaamse regering inzake de wetgevingstechniek, die in punt 114 stelt – en ik citeer : het is vanuit wetgevingstechnisch oogpunt ten stelligste af te raden om uiteenlopende aangelegenheden in één decreet te regelen, zoals dat de laatste jaren een gewoonte dreigt te worden met de programmadecreten en onderwijsdecreten. De voorkeur wordt gegeven aan afzonderlijke decreten. Einde citaat.

Dit citaat staat trouwens in het verslag en is zelfs afkomstig van de voorzitter van dit parlement. Ik heb hier dus vier goede argumenten, mijnheer Taylor, om dit hoofdstuk uit het programmadecreet te lichten en toch is het nipt niet gebeurd met zeven stemmen tegen zeven. Van die zeven kwamen er een of twee van het Vlaams Blok. Dat betreurt ik ten zeerste, omdat ik denk dat het helemaal anders moet gebeuren, als men een grondige studie aan deze zaak wil wijden. De feiten hebben het trouwens bewezen.

Er zijn nadien fundamentele amendementen ingediend. Men zag immers in dat men op een verkeerd spoor zat. We kunnen dus stellen dat voor een zo belangrijke zaak de materie niet is uitgediept. De regering heeft trouwens zelf een reserve ingebouwd : er zal een periode van evaluatie in acht worden genomen om te zien of het inderdaad een budgettaire nuloperatie wordt. Dat betwijfelen we zelf.

De voorzitter : Mevrouw De Schamphelaere heeft het woord.

Mevrouw Mia De Schamphelaere : Mijnheer Platteau, ik heb er gisteren de besprekingen van de beleidsbrief Financiën op nagelezen. Daarin stelde

De Schamphelaere

de VLD dat de beperkte fiscale autonomie ervoor zorgt dat de begrotingsdebatten in het Vlaams Parlement op dit ogenblik zo weinig politiek belang hebben. Als er meer fiscale bevoegdheid komt, zullen die begrotingsdebatten ook politiek aan gewicht winnen en door de bevolking als belangrijker worden ingeschat.

Nu de middelenbespreking echt een volwaardig politiek onderdeel wordt van het begrotingsdebat, stelt u dat dat moet worden afgevoerd. Dat is een tegenstrijdigheid.

De voorzitter : De heer Taylor heeft het woord.

De heer John Taylor : Ik wil even herhalen wat we uitgebreid besproken hebben op de eerste vergadering in verband met de begrotingsbesprekingen in de commissie. Het programmadecreet dient precies om een begroting te kunnen laten uitvoeren. Het bevat de wettelijke bepalingen die daarvoor nodig zijn. Alleen dat – maar zeker dat – moet erin staan. Het heeft geen zin een begroting op te stellen, als we andere zaken bijna onmogelijk maken.

Wat de successierechten betreft of andere fiscale aangelegenheden : die horen zeker thuis in de begrotingsbesprekingen. Elementair voor de belastingen in de begroting is de jaarlijkse goedkeuring ervan. Hoe kan het nu onlogisch zijn dat iets in verband met belastingen wordt opgenomen in de begrotingsbesprekingen en dat een en ander een wettelijke regeling krijgt in een begrotingsdecreet ? Principieel hoort het daar thuis.

De heer Stefaan Platteau : Mijnheer Taylor, ik zal dat laatste niet tegenspreken. U wilt met mij evenwel aannemen dat deze materie niet rijp was, niet voldoende was onderzocht en besproken in de commissie om nu reeds de vorm van een decreet aan te nemen. Mevrouw De Schamphelaere zal dat ook moeten toegeven. Iedereen was het daarover eens.

Mijnheer Taylor, ik zie u kijken naar uw coalitiepartner. Wij waren niet de enigen die dit zeiden. Ik hoor geen reacties meer.

De voorzitter : Mijnheer Platteau, gelieve af te ronden.

De heer Stefaan Platteau : Dat zal ik ook doen. Ik wil evenwel nog iets zeggen over de inhoud van de successierechten. We vinden dat in het regeringsvoorstel een reeks positieve elementen voorko-

men. Eerst en vooral wordt de tariefstructuur aanzienlijk vereenvoudigd. Momenteel zijn er voor de erfenissen in rechte lijn en tussen echtgenoten, niet minder dan negen tariefschalen. Het ontwerp herleidt dit aantal tot drie. Dat is een zeer positief punt.

Daarnaast zou het successierecht volgens het oorspronkelijke ontwerp nog slechts twee vlakke tarieven kennen, namelijk een tarief van 30 procent voor erfenissen tussen broers en zusters en een tarief van 40 procent voor erfenissen tussen andere personen. Dat betekent opnieuw een aanzienlijke vereenvoudiging. Deze laatste tarieven werden echter geschrapt uit het ontwerp, zodat de bestaande regeling behouden blijft voor andere personen dan de echtgenoten en de personen in de rechte lijn.

Opmerkelijk is ook dat het tarief in rechte lijn en tussen echtgenoten voortaan wordt toegepast op het netto-aandeel in de onroerende en in de roerende goederen. Dat is een voordelige zaak. De VLD is het eens met deze maatregel, omdat hij belastingvermindering tot gevolg heeft. Nochtans vreest de VLD dat de minister ten onrechte hoopt dat deze maatregel de burger zal stimuleren om een correctere aangifte in te dienen. Roerende goederen worden immers gekenmerkt door een extreme mobiliteit. Ik wil zeker niet toejuichen wat er gebeurt en de fiscale fraude samen met u bestrijden. Ik ben echter realistisch genoeg om te weten dat deze maatregel niet zal verhinderen dat de kapitalen naar het buitenland vluchten. Wanneer de decujus overlijdt, zullen de roerende kapitalen reeds lang verdwenen zijn. Mevrouw de minister, ik ben niet gespeend van enige burgerzin, maar ik geloof niet meer in Sinterklaas. De realiteit is totaal anders. Deze maatregel komt te laat, de belastingdruk heeft er reeds voor gezorgd dat de grote kapitalen weg zijn.

Onze studiedienst heeft berekeningen gemaakt die erop wijzen dat voor de kleine erfenissen deze vernieuwing niet interessant is. Ik breng nog een laatste argument naar voor, het argument van de indexering. Men heeft niet geraakt aan de indexering en de coalitie weet dat dit een zwak punt is.

Het probleem van indexering blijft, dit luik uit het programmadecreet is onvoldoende rijp en zal moeten worden herzien. Het is oninteressant voor degenen die ervan moeten genieten en voor wie dit decreet bedoeld is. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : De heer Vanvelthoven heeft het woord.

De heer Peter Vanvelthoven (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik zal mijn tussenkomst beperken tot het hoofdstuk V van het programmadecreet, met name het hoofdstuk over de hervorming van de successierechten.

De manier waarop de hervorming van de successierechten in het parlement werd behandeld is geen voorbeeld van een correct en parlementair hoogstaand debat.

Ten eerste gaat de hervorming van de successierechten zoals opgenomen in het programmadecreet veel verder dan wat overeengekomen was in het regeerakkoord, dat beperkt was tot de successierechten betreffende de familiale ondernemingen.

Verder betreur ik dat een dergelijke hervorming niet het voorwerp uitmaakt van een apart decreet – zoals wellicht een meerderheid in het parlement, doch niet in de commissie voor Financiën en Begroting het had gewild – in plaats van het onder te brengen in dit programmadecreet. Door de discussie over de successierechten te kaderen binnen en te koppelen aan de begrotingsdiscussie, werden de parlementsleden in de commissie voor Financiën en Begroting geconfronteerd met een niet onbelangrijk amendement van de meerderheid over de vrijstelling in de rechte lijn. Dit gebeurde overigens pas in het begin van de commissievergadering die hierover moest beraadslagen. Ik betreur dit.

De wijzigingen die thans worden voorgesteld voor de zijlijn zijn nu wel opgenomen in een afzonderlijk decreet en zullen dus later nog, los van de rest, in het parlement worden besproken. Dit is niet de goede manier van werken. Ik hoop dat wij als parlementsleden in de toekomst dergelijke discussies op een efficiëntere wijze zullen kunnen voeren.

Ik kom dan tot de grond van de hervorming. De verlaging van de successierechten voor de familiale ondernemingen is gerechtvaardigd. De hoge tarieven brachten immers het voortbestaan van de familiale bedrijven en dus ook van de tewerkstelling in het gedrang. Het is inderdaad geen gezonde situatie wanneer familiebedrijven een min of meer belangrijk gedeelte van hun activa bij overlijden van de pater familias moeten verkopen om de successierechten te kunnen betalen. Voor de SP is vooral de koppeling van het verlaagd tarief aan het behoud van de tewerkstelling essentieel.

Wat evenwel de rest van de beoogde hervorming betreft, heeft de SP onmiddellijk na de indiening van het programmadecreet gesteld dat de hervorming van de tariefstructuur niet kan worden aanvaard. Ze beoogde weliswaar budgettair neutraal te zijn in haar globaliteit, maar in concreto bleek ze toch een belastingverhoging in te houden voor de erfgenamen van de kleine nalatenschappen en een aanzienlijke belastingverlaging voor de grote nalatenschappen.

De SP-fractie heeft onmiddellijk amendementen ingediend om dit onevenwicht recht te zetten. Het strekt de minister tot eer dat ze van in het begin duidelijk heeft gesteld dat haar voorstel niet te nemen of te laten was, maar voor verbetering vatbaar. We kunnen dan ook met tevredenheid vaststellen dat we erin zijn geslaagd de negatieve effecten van de oorspronkelijke plannen voor de kleine nalatenschappen weg te werken. De bestaande vrijstelling voor de kleine nalatenschappen tot 500.000 frank in de rechte lijn wordt vervangen door een belastingvermindering voor erfden tot 2 miljoen frank, zodat op de kleine nalatenschappen niet meer successierechten verschuldigd zijn dan vandaag. De grote successies anderzijds verliezen hun vroegere vrijstelling.

In de marge stellen we thans voor om het ene vlakke tarief van 30 of 40 percent, zoals voorgesteld door de minister, opnieuw te vervangen door een progressieve en dus rechtvaardiger tariefstructuur, eveneens gekoppeld aan een belastingvermindering voor de kleine nalatenschappen tot 3 miljoen frank. De inbreng van de SP in dit debat is dus essentieel geweest. We zijn tevreden met het eindresultaat.

Zo kom ik tot het laatste element van mijn tussenkomst, dat handelt over de problematiek van de samenwonenden. Het belang dat de SP daaraan hecht zal duidelijk zijn. Ons voorstel van decreet houdende wijziging van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten inzake in partnerschap samenwonenden – het voorstel Swennen – ligt thans voor verdere bespreking in de commissie voor Financiën en Begroting. Het is correct dat de verschillende behandeling van gehuwden en samenwonenden inzake successierechten slechts één van de vele discriminaties is die tussen beide samenlevingsvormen bestaan. Dit kan echter geen argument zijn om niets te doen, of om de oplossing van een deelaspect te verdrinken in een eindeloze discussie over alles.

De SP, die vragende partij is voor een uitgebreid advies van de Raad van State, wenst dus de disci-

Vanvelthoven

minatie op het vlak van de successierechten zo spoedig mogelijk weggewerkt te zien. We rekenen daarvoor op de constructieve medewerking van alle politieke fracties. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw en heren ministers, geachte collega's, ik zou eerst iets willen zeggen over het feit dat de heer Taylor de minister een grote onderscheiding heeft gegeven voor haar begroting. Hij had het over een technisch perfecte begroting.

Ik kan die mening niet delen, want het Rekenhof had bij dit ontwerp van begroting bepaalde opmerkingen. Mevrouw de minister, ik stel vast dat u in uw antwoord aan het Rekenhof op bijzonder veel van die opmerkingen bent ingegaan. Ik besluit daaruit dat u zonder die grote broer die een aantal technische aspecten van uw begroting corrigeerde, misschien wel in het middelbaar onderwijs zou slagen. Aan de universiteit zou deze begroting u echter geen voldoende hebben opgeleverd.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer De Reuse, u toont hier aan dat u nog erg jong bent als volksvertegenwoordiger. Mocht u immers zien welke boekdelen met opmerkingen over de verschillende begrotingsontwerpen in het verleden werden afgeleverd, dan zou u vaststellen dat het aantal opmerkingen alsmaar vermindert. We boeken dus vooruitgang. Ik vind het nog altijd belangrijk om jaar na jaar te kunnen vaststellen dat we vooruitgaan, want anders is er geen perspectief meer.

De heer Herman De Reuse : Mevrouw de minister, het feit dat anderen in het verleden nog meer fouten maakten, rechtvaardigt niet het feit dat u er zelf heel wat maakt. Ik heb in de tekst alles in het groen aangestipt waar u ingaat op die opmerkingen. Ik stel vast dat u dus niet ontkent dat u die fouten hebt gemaakt.

Ik handhaaf dus mijn oordeel. Als u daarmee naar de universiteit zou gaan, dan zou u een onvoldoende behalen. De grote onderscheiding die u van uw partijgenoot hebt gekregen, is dus onterecht. Dankzij het Rekenhof is er een fatsoenlijke begroting opgesteld. Het feit dat de Schotten tegen Nederland nog slechter speelden dan wij, is geen verontschuldiging voor de Belgische nederlaag.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Als u de evolutie zou overschouwen, dan zou u vaststellen dat de fundamentele opmerkingen zijn verdwenen. Wat overblijft, zijn opmerkingen van technische aard. Daar vervult het Rekenhof zijn rol. Elk jaar opnieuw stellen we vast dat we nog vooruitgang kunnen boeken. De samenwerking met het Rekenhof en met het parlement is van wezenlijk belang om tot een goed opgestelde begroting te komen.

De heer Herman De Reuse : Om te beginnen zou ik het willen hebben over de ontvangstenzijde, met in de eerste plaats de gewestbelastingen en het kijk- en luistergeld. Een groot deel van die gewestbelastingen wordt uitgemaakt door de registratierechten. Volgens u is gebleken dat die registratierechten zijn toegenomen met 10,15 percent, omdat de lage rente de onroerende transacties – de aan- en verkoop dus – heeft doen stijgen, wat derhalve een meeropbrengst van de registratierechten betekent. Dat klopt natuurlijk wanneer we het hebben over het verleden.

U weet ook dat er eerst een knik was, waarna zich een aanzienlijke stijging heeft voorgedaan van die onroerende transacties. Ik heb dit echter met een paar mensen uit de sector van het onroerend goed besproken : indien u de zaak positief inschat en denkt dat die stijgende trend zich zal voortzetten en dat de stijging zelfs nog groter zal worden, dan gaat u toch enigszins in tegen de heersende mening in die kringen. Ik kan dat natuurlijk niet beoordelen, maar uit het dagelijks straatbeeld blijkt toch dat er heel wat te koop staat en dat er op dit ogenblik minder wordt verkocht dan in het verleden waarnaar u verwijst. Dat cijfer van 10,15 percent berust natuurlijk op een raming.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer De Reuse, ik moet opmerken dat het federale ministerie van Financiën nog veel hogere verwachtingen koestert.

De heer Herman De Reuse : De schulden die ze maken, zijn ook veel groter.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : De door ons opgestelde prognoses zijn realistisch : ze zullen de uiteindelijke resultaten benaderen en ze zeker niet overstijgen. U moet trouwens niet alleen rekening houden met wat wordt verkocht, maar ook met wat wordt gebouwd. De stijging die zich in de bouwsector voordoet, leidt tot een stijging van de hoeveelheid vastgoed en dus ook tot een stijging van de omzet. De redenering die hierachter schuilgaat, lijkt me vrij logisch en realistisch. De voorziene stijging lijkt ons redelijk en we denken dat ze

Demeester-De Meyer

kan worden gerealiseerd. Maar goed, daarover zullen we het volgend jaar hebben.

De heer Herman De Reuse : Mevrouw de minister, dat wou ik net zeggen : we zullen over deze materie natuurlijk pas verder kunnen praten wanneer we daadwerkelijk over de cijfers beschikken. Ik denk echter dat u die cijfers overschat. Op de onroerende voorheffing zal ik later terugkomen, wanneer ik het heb over Vlaminov.

Dan zijn er de successierechten, waarover wij inderdaad een boompje hebben opgezet. Men zegt hier dat men het oordeel van het Vlaams Blok, dat dit in de commissie moest worden besproken in het kader van de huidige begrotingsbesprekingen, betreurt. Mijnheer Platteau, ik geloof dat elke fractie het recht heeft om haar ideeën terzake naar voren te brengen. U was een andere mening toegegaan, dat was duidelijk. Alleen de CVP en het Vlaams Blok waren inderdaad van oordeel dat deze materie ten gronde moest kunnen worden besproken in het kader van het programmadecreet, omdat we menen dat deze zaken essentieel behoren tot de begroting. Het gaat hier immers louter over fiscaliteit en inkomensbelastingen.

We hebben natuurlijk niet de eindstreep bereikt, dat is duidelijk. De redenen waarom zijn echter ook het bekijken waard. Van bepaalde zijde heeft men steeds nieuwe voorstellen gedaan. Vooral betreffende het probleem van de samenwonenden, het partnerschap – zoals ik reeds zei in de commissie kan ik er met mijn verstand niet bij – heeft men de zaken vertroebeld, omdat men precies die materie wou inbouwen in de successierechten.

Wij zijn van oordeel dat die materie daar niet thuishoort. Zoals andere parlementsleden in de commissie hebben gezegd, moet men een dergelijke materie regelen in een ruimer kader en niet enkel in het kader van de wet op de successierechten. Onze fractie heeft terecht aangenomen dat deze in het kader van het programmadecreet dienen te worden behandeld en nergens anders. We zullen natuurlijk de verdere besprekingen moeten afwachten en dat ook met een positieve instelling doen.

Wij staan niet onverdeeld achter die wijziging zelf. U weet dat in de commissie een voorstel van onze fractie voorlag dat de successierechten tussen echtgenoten wou afschaffen. Ik had de indruk dat niemand daar echt tegen was gekant, maar dat men vond dat er geen financiële marge was. De succes-

sierichten moeten een bepaalde som opbrengen. Als we de successierechten tussen echtgenoten afschaffen, zullen ze uiteraard minder opleveren. Ik vind dat een spijtige overweging.

We moeten dit alles situeren in de wet op de successierechten in zijn geheel. We moeten berekenen welke fiscale gevolgen het zal hebben indien de samenwonenden gelijkgesteld worden met de gehuwden. In dat verband wordt niet onmiddellijk gezegd dat we de discussie sluiten omdat het financieel niet haalbaar is. Als het Vlaams Blok echter voorstelt om de successierechten tussen echtgenoten af te schaffen, dan zegt men plots wel dat zo iets niets financieel haalbaar is. Zoals gezegd, had ik voor de rest de indruk dat men daar inhoudelijk positief tegenover stond. Wat zou men er trouwens tegen kunnen inbrengen ? We weten dat men vandaag eigenlijk successierechten betaalt op wat men mee heeft gegenereerd en wat men afhankelijk van het huwelijksstelsel in gemeenschap of in onverdeeldheid zelf heeft tot stand gebracht. Daarop successierechten betalen is dus om het sterk uit te drukken, een vorm van legale diefstal. Wij hebben die willen voorkomen. Ik vind het bijzonder spijtig dat men aan deze belangrijke inbreng niet meer aandacht heeft geschonken, terwijl andere zaken heel wat aandacht krijgen zonder enige argumentatie.

Ik wou ook nog iets zeggen over het kijk- en luistergeld. Ik wil dit niet al te inhoudelijk doen, mevrouw de minister. We hebben deze discussie hier al gevoerd. Ik heb het voornamelijk over de inning. Ik heb u een schriftelijke vraag gesteld, maar natuurlijk nog geen antwoord gekregen. Ik heb u gevraagd waarom u bent overgegaan tot de onderhandse procedure, terwijl u ons toch had beloofd dat de aanbesteding zou plaatsvinden volgens de normen van de Europese Gemeenschap, dus openbaar. Wij moeten in een regeringsmededeling lezen dat men daarvan is afgestapt, zoals ik van in het begin had vermoed. Men zou nochtans eerlijk moeten zijn en het spel correct spelen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ik heb dat hier eventjes aan bod laten komen, maar misschien in een te moeilijk debat. Wij volgden op een bepaald ogenblik de procedure van de onderhandse aanbesteding om tegemoet te komen aan de problemen die hier in het Vlaams Parlement aan de orde waren inzake de overname van het personeel. Als je tegelijk moet onderhandelen over de overname van personeel en onderdelen daarvan, is het heel belangrijk om – naast alle andere elementen die reeds aanwezig zijn – onderhands te kunnen onderhandelen.

De heer Herman De Reuse : Mevrouw de minister, u hebt maanden de tijd gehad om te onderhandelen. U hebt overigens zelf gezegd dat de onderhandelingen tot niets hadden geleid.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Er zijn andere factoren die hierbij een rol hebben gespeeld. Wij moesten eveneens rekening houden met de standpunten van Belgacom en van de federale regering. Wij hebben al het mogelijke gedaan om de gang van zaken te versnellen, wat niet zo eenvoudig is wanneer men met verschillende partners rond de tafel zit.

De heer Herman De Reuse : Mevrouw de minister, misschien hebt u inderdaad al het mogelijke gedaan om de zaken te versnellen. U zegt dat u maandenlang hebt onderhandeld met de federale regering en met Belgacom, evenwel zonder resultaat. Wij hebben terzake een voorstel van decreet ingediend waarin wij hebben gepleit voor een vestiging te Aalst.

U hebt ons steeds voorgehouden dat hiervoor al het nodige werd gedaan. Nu beweert u opnieuw dat dit de reden is waarom u bent overgestapt van de ene procedure naar de andere. Voor de inning van het kijk- en luistergeld blijven er nog zes of zeven kandidaten over. In de loop van de maand december zal men een beslissing nemen. Over de firma waarvoor men zal kiezen, heb ik evenwel reeds een vermoeden. Wij zullen deze zaak nauwlettend volgen. Het is niet correct dat men zoveel tijd verliest en dat men de parlementsleden voorhoudt dat al het mogelijke wordt gedaan. Bovendien heeft men om dezelfde redenen andere beslissingen genomen.

Vervolgens kom ik terug op de gedeelde en de samengevoegde belastingen. In de toelichting bij de algemene uitgavenbegroting lees ik – en ik citeer : de stijgende Vlaamse rijkdom heeft tot gevolg dat de automatische solidariteit stijgt. In 1997 zal Vlaanderen een financiële stroom van 11,9 miljard frank genereren ten gunste van het Vlaams Gewest. Ten gevolge van de ongunstige ontwikkeling van het Brussels en het Waals Gewest gaat deze solidariteitsbijdrage in snel stijgende lijn. Einde citaat.

Wij zijn dus gelukkig. Wij feliciteren de meerderheid en er wordt beweerd dat wij goede huisvaders zijn. Inzake het solidariteitsmechanisme werd in een bepaalde beleidsbrief gesteld – en ik citeer : wanneer Vlaanderen 5 miljard frank investeert, brengt dit voor de Franstalige gemeenschap 279 miljoen frank op. De andere gemeenschappen

leven blijkbaar volgens andere normen, wat eens te meer bewijst dat België een land is dat eigenlijk niet meer samen hoort. Wij pleiten dan ook voor een doorgedreven federalisering of voor het separatisme.

In ieder geval is het duidelijk dat in het kader van het solidariteitsprincipe ook deze transfer naast alle andere transfers automatisch gebeurt. Mevrouw de minister, u kunt dat niet verhelpen, dit verwijt maak ik u niet, dat is het bestaande systeem dat in de gefederaliseerde Belgische staat automatisch speelt. Hoe zuiniger wij zijn, hoe meer wij eigenlijk verdienen voor de anderen, hoe meer we genereren voor de anderen. Dat is een bijzonder spijtig nevenaspect van de zuinigheid die door de Vlaamse regering aan de dag wordt gelegd.

De ontvangsten zijn met 7 percent gegroeid. Deze groei is voor het grootste deel een gevolg van de koppeling aan het bruto Belgisch product en van eenmalige inkomsten zoals de opbrengst van de beursgang van GIMV. Het is natuurlijk positief dat deze eenmalige zaken niet worden gebruikt voor structurele uitgaven. Dat kadert in het zuinig beheer en de visie op de toekomst.

Wat de uitgaven betreft, wil ik het voornamelijk hebben over de DAB's en de VOI's. Er is afgesproken om de problematiek van de DAB's en VOI's in de subcommissie voor Financiën op een gepast ogenblik te bespreken. Hier wil ik er echter al op wijzen dat het aandeel van de DAB's en VOI's in het totale begrotingspakket bijzonder groot is. De heer Taylor, lid van de meerderheid, de heer Platteau en anderen hebben al meerdere malen gezegd dat de doorzichtigheid, helderheid en klaarheid hieronder lijden. Ten gevolge hiervan – en ik zou durven zeggen per definitie – verminderen de mogelijkheden van controle.

Wij dienen met enkele opmerkingen rekening te houden. Er is minder controle en ook het voorafgaand visum van het Rekenhof ontbreekt. Eigenlijk bestaat de mogelijkheid van kredietoverschrijdingen en kredietoverschrijvingen. Dit zijn zaken die eigenlijk niet kunnen, maar binnen dit kader wel. De parlementsleden en ook u, mevrouw de minister, hebben eigenlijk geen volledig zicht op de financiële bewegingen binnen de DAB's en VOI's. Daarover zijn wij het eens.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Er bestaat een grote unanimitéit over het feit dat men langs de ene kant zou moeten kunnen beschikken over een grotere autonomie. Voor de VOI's of DAB's is het interessant om over een grotere autonomie en

Demeester-De Meyer

bijgevolg een grotere dynamiek te kunnen beschikken.

Langs de andere kant zijn ook een betere controle en grotere doorzichtigheid van belang. De eerste stap daartoe is de eenvormigheid inzake het boekhoudkundig systeem voor de VOI's, bij de DAB's is dat reeds zo. Daarover zullen we het in de loop van volgend jaar uitvoerig hebben. Er is de uitdaging om zowel te kunnen beschikken over de dynamiek en de autonomie als over de doorzichtigheid, de klaarheid en de controlemogelijkheden.

Een aantal jaren geleden was er sprake van om de VOI's eventueel terug onder te brengen in de administratie. Dit is volgens mij ook een illusie. Men kan de dynamiek die nu ontstaat, niet afremmen. Wij moeten dit op een andere manier kunnen doen.

De heer Herman De Reuse : Deze dynamiek en soepelheid zijn natuurlijk een positief element. Dit moet echter beheersbaar en controleerbaar blijven en doorzichtig zijn. Dit is precies onze kritiek op deze twee verschillende zaken.

Aan de uitgavenzijde wil ik even terugkomen op één van de recente regeringsacties, namelijk de vermindering van onroerende voorheffing voor bedrijven uit de be- en verwerkende nijverheid of de zogenaamde operatie Vlaminov. Vlaminov vervangt andere maatregelen van economische politiek die op het verzet zijn gestuit van onze vooralsnog Belgische landgenoten uit het zuidelijke landsdeelte.

Vlaminov is een uitstekend project waarmee een eventuele alarmbelprocedure, ingezet door het zuidelijke landsdeelte, kan worden ontweken, omdat Vlaanderen volledig over zijn onroerende voorheffing kan beschikken. Maar dreigt de Vlaamse regering hiermee niet, evenals de federale regering met Maribel bis en ter, tegen de Europese lamp te lopen? Ondanks de selectieve toepassing op de be- en verwerkende nijverheid werd de Belgische regering teruggefloten. Ik vrees dat de Vlaminov-actie een zelfde lot beschoren zal zijn. De minister knikt nee en ik hoop dat hij het bij het rechte eind heeft, maar net zoals tegen Maribel bis en ter zou de Europese Commissie het argument van de concurrentievervalsing kunnen inroepen. Ik luister echter graag naar de argumentatie van de minister.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, ik heb over Vlaminov reeds van gedachten gewisseld met commissaris Van Miert. Vlaminov kan in elk geval tot een bedrag van 100.000 ECU of tot 4 miljoen frank worden toegepast. Omgerekend aan 10.000 frank per werknemer, rijst er dus geen enkele probleem voor bedrijven tot 400 werknemers.

Verder heeft commissaris Van Miert er ook op gewezen dat de onroerende voorheffing reeds gedifferentieerd is en verschilt van gemeente tot gemeente. In Zaventem ligt de onroerende voorheffing hoger dan in Zulte.

De heer André Denys : Mijnheer de minister, mag ik u erop wijzen dat de onroerende voorheffing in Zulte hoger ligt dan in Zaventem. In Zulte is immers de CVP aan de macht en in Zaventem de VLD. (*Vrolijkheid*)

Minister Eric Van Rompuy : Ik dank u voor die precisering, mijnheer Denys.

Mijnheer de voorzitter, Europees commissaris Van Miert maakt een onderscheid tussen een gedifferentieerde belasting en bijdragen van sociale zekerheid die uniform over het hele land worden geïnd. Verder is er tot 4 miljoen frank geen enkel probleem, omdat deze bedragen onder de regel de minimis vallen. Van de Vlaminov-operatie dient wel aangifte te worden gedaan bij de Europese Commissie.

Van zodra de minister van Financiën en ik zelf de wetteksten voor de Vlaminov-operatie hebben uitgewerkt, zal daaraan gevolg worden gegeven. Wij dienen ons echter niet aan Europese bezwaren terzake te verwachten.

De heer Herman De Reuse : Mijnheer de voorzitter, ik ben het met de minister eens voor het gemeentelijke gedeelte van de onroerende voorheffing, maar voor het federale en het gewestelijke gedeelte bestaat er geen verschil. Ik hoop dat de minister gelijk heeft, maar als Maribel bis en ter als concurrentievervalsing worden bestempeld, dan kan dat argument ook voor een gedeelte van de Vlaminov-operatie worden ingeroepen. Bovendien nam de Europese Commissie ook aanstoot aan de selectieve toepassing voor de be- en verwerkende nijverheid, precies de twee sectoren die ook voor de Vlaminov-operatie worden in aanmerking genomen.

Belangrijk aan deze begroting is dat we maar over een klein gedeelte zelf kunnen beslissen. Men

De Reuse

spreekt van historische momenten omwille van die successierechten. Ik zie daar weinig historisch in. Gewestbelastingen leveren met het kijk- en luistergeld erbij, een kleine 50 miljard frank op, of 10 procent van het globale inkomen. Dat is nog altijd weinig. Verder leven we nog altijd uit de hand van onze schoonmoeder, de Belgische Staat.

Dat moet veranderen. We moeten naar een meer fiscale economie gaan. Over alle fracties heen leeft daaromtrent een consensus. Het wordt tijd dat we onze eigen inkomsten kunnen bepalen en zo ook onze eigen uitgaven beter kunnen regelen. Het is duidelijk dat daarvoor de nodige hervormingen nodig zijn. Bepaalde wetten moeten veranderen om bepaalde bevoegdheden toe te kennen. De federalisering loopt zo mank dat we een aantal nieuwe bevoegdheden nodig hebben. We zijn bevoegd voor het economisch beleid, maar worden teruggefloten als we bepaalde economische stimuli willen geven. We zijn bevoegd voor tewerkstelling, maar hebben geen enkele mogelijkheid om de loonkosten te verminderen, wat toch de sleutel is om meer werkgelegenheid te creëren. We geven in het gezondheidsbeleid de voorrang aan thuiszorg en eerstelijnszorg, maar de dure en gespecialiseerde geneeskunde wordt federaal georganiseerd. Vlaanderen wil een gezinsvriendelijk beleid voeren omdat kinderen een wissel op de toekomst vormen. Dat gezinsbeleid is als persoonsgebonden materie bij uitstek een bevoegdheid van de gemeenschappen. Het belangrijkste beleidsinstrument, de kinderbijlagen, hebben we echter niet zelf in handen. Een eigen sociale zekerheid hebben we al evenmin.

We missen dus mogelijkheden. We hebben soms wel de bevoegdheden maar niet de instrumenten. Dat is de grote fout van deze begroting. Ze is eigenlijk een opstel oefening met wat we krijgen en verdelen. Die verdeling vindt plaats op een technische manier en zonder beleidsruimte. De eenmalige miljoenen van de GIMV geven ons nu misschien iets meer ruimte, maar we kunnen weinig positiefs doen. We kunnen huishouden en niets meer dan dat. We kunnen wel fiscaal maar niet inhoudelijk plannen, omdat we de nodige fiscaliteit niet hebben. Dat moet toch het element zijn dat ons van deze begroting bijblijft. De dringende vraag aan de regering is dan ook om eraan te werken dat we eindelijk vleugels krijgen om zelfstandig te vliegen. We vragen om een beleid te kunnen voeren ten bate van Vlaanderen. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw en heren ministers, collega's, binnen deze eerste sessie opteerden wij een tweeledige benadering, in die zin dat mijnheer Bogaert het eerder punctueel zal hebben over de begroting terwijl ikzelf een meer afstandelijke uiteenzetting zal houden.

Ik prijs me daarvoor gelukkig, want dit laat me toe om een evaluatie te maken. Is het inderdaad zo dat de begroting het sluitstuk, het koninginnenstuk is van het beleid ? Mijnheer Taylor gaf u, mevrouw de minister, bij de inschatting van de begroting een grote onderscheiding. Ik kom tot een heel andere inschatting. Ik geef u hierbij wat respijt. Dit is namelijk een manifest deliberatiegeval, omdat het al vervat zit in het woordgebruik zelf van de minister.

Minister-president Luc Van den Brande : Dan is er toch een kans.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Inderdaad, mijnheer de minister-president. Ik vind ook dat wij vanuit de nieuwe politieke cultuur moeten kunnen discussiëren. Dit is niet af. Er zitten goede punten in die ik zal aanstippen. Er zitten echter ook minder goede punten in.

Ik lees immers in de verslagen, wat ik ook hoorde in de commissie, dat de minister de volgende grandioze stelling poneert : wie pretendeert de toekomst te kennen, laat staan ze te beheersen, geeft blijk van mateloze naïviteit. Collega's, dit heeft ons gevat, want wij willen de begroting ernstig doorgronden. Er wordt in onze fractie ernstig over gediscussieerd. Wij denken inderdaad dat een beleidsnota, de begroting, ook naar de toekomst moet kunnen kijken. Met dit standpunt worden we echter heel timide, want de minister maait met haar stelling het gras voor onze voeten weg. Nochtans keer ik nu de redenering even om. Ook deze coalitie mag geen blijk geven van pretentie, want ook zij kent de toekomst niet. Met andere woorden : laten we het onder elkaar hebben over een deliberatiegeval. Misschien komen we eruit.

Als we een en ander afstandelijk bekijken, hoe kunnen we dan het begrotingswerk evalueren ? Samengevat is het een vierluik. Punt één is gekend. Dit is een technisch, boekhoudkundig gegeven. Ik sluit me aan bij de heer Platteau, hier wordt knap werk geleverd. Het is degelijk gepresenteerd met alles erop en eraan.

Vandenbroeke

Een tweede formele inschatting dan. Vanuit onze fractie kunnen we ons indenken dat het, hic et nunc, niet aangenaam is om een begroting op te stellen voor de deelstaat Vlaanderen. Andere collega's verwijzen er ook naar : dit is een doorschuifoperatie. Zowat 90 percent van de middelen zijn toegewezen middelen. Dit houdt dus zeer weinig manoeuvreerruimte in. Anderzijds is er een pluspunt : we weten op termijn over welke middelen we beschikken, zodat we bepaalde accenten kunnen leggen.

Iedereen heeft het bestendig over de voorbereidingen tegen 1999. Dan moeten de zaken veranderen. We moeten hefboomen in handen krijgen. We hebben fiscale en parafiscale middelen nodig. Mijn fractie begrijpt dit niet goed : iedereen heeft het erover, maar er wordt nauwelijks studiewerk terzake verricht. De Volksunie heeft dat gisteren wel geprobeerd, dat kunt u vandaag in de persberichten nalezen. Als we verandering ambiëren tegen 1999, moeten we flexibeler worden. Het brengt ons tot een derde benadering.

Een begroting opstellen is een evenwichtsoefening tussen verleden, heden en toekomst. Elke coalitie wordt hiermee geconfronteerd. Een begroting komt normaal gezien tot stand via interactie van gisteren, vandaag en morgen ; via de inschatting van verleden, heden en toekomst. Dit moet evenwichtig gebeuren.

Laten we het even overlopen. In het verleden waren er – zoals in het leven – lasten en lusten. Tot en met 1993 werden we per definitie opgezaald met een aantal lasten, die uiteraard moeten worden weggewerkt. Minister Demeester probeert dat en wij waarderen dat ten zeerste. Dit jaar krijgen we echter door omstandigheden een aantal extra lusten aangereikt, maar daar mogen we amper aan raken. Dit lijkt me ascetisch, bijna protestants. Het doet me denken aan een gevleugelde uitspraak van de heer Mark Eyskens : het hiernumaals moet manifest worden opgeofferd aan het hiernamaals. Dat is voorbijgaan aan de actualiteit en dan ineens ver vooruitschuiven.

Daarnaast is er het heden, de actualiteit, die door niemand beter dan de minister-president – in tempore non suspecto, wel te verstaan – wordt omschreven. Het zijn ongewone tijden met conjuncturele, structurele problemen waar ik straks nog op moet terugkomen.

Dan is er nog de toekomst. Niemand weet beter dan minister Demeester dat de uitdaging van de vergrijzing en van de kosten van de verzorgingsstaat fenomenale problemen doet rijzen. Daarvoor moeten we inderdaad op onze hoede zijn en dat bent u, mevrouw de minister. Toch zijn er niet mis te verstane signalen die ons redenen tot optimisme geven. Ik zal er daarvan twee opsommen. Nooit ofte nimmer heeft Vlaanderen een hogere participatiegraad gekend in het hoger en universitair onderwijs dan thans : bijna 60 percent. Onze maatschappij raakt meer en meer high-tech-georiënteerd en dat is zeer goed, althans wat het hoger onderwijs betreft. Met het lager onderwijs is het anders gesteld. Een tweede reden tot optimisme : vanaf 2002 komt er een hertekening op de arbeidsmarkt. De komende vijf jaar blijft de instroom 15 percent hoger dan de uitstroom. Over vijf jaar verandert dat en liggen de kansen voor het grijpen. Gelieve dit correct en optimistisch in te schatten.

Een vierde belangrijk aspect van de begroting is het zoeken naar evenwicht tussen psychologie en economie. Er heerst veel wantrouwen in onze samenleving. We moeten daarop inspelen. Wat lees ik dan in de verschillende beleidsbrieven ? Wat hoor ik in allerlei commissies ? We moeten er inderdaad iets aan doen. Dan merken wij vanuit de Volksunie dat hier een stukje verbaal geweld gepresenteerd wordt. Wij moeten braaf zijn, kijken op zuinigheid, op budgettaire orthodoxie. Dit zal vertrouwen scheppen omdat Vlaanderen blijkbaar wantrouwig is omdat het in het verleden door grote broer, ons Belgenland, wel eens anders gelopen is. Als je op die manier vertrouwen wil wekken, zal dit niet aanslaan in Vlaanderen. Iedere weldenkende Vlaming weet dat de staatsschuld dominant door andere deelstaten is opgebouwd, hetgeen onze schuld niet is. Daar moet je je niet achter verbergen.

Nu ga ik verder in op een essentieel element. Als we vertrouwen willen scheppen, dan moeten we ons de vraag stellen wie de actoren zijn. We richten ons achtereenvolgens tot de anciens, de midlifers en de jongeren.

Ten eerste behandel ik de anciens of 50-plussers. Wij gaan het vertrouwen niet aanzwengelen bij de anciens, want ze weten dat ze dominant afhankelijk zijn van de federale staat. Hun pensioen wordt daar geregeld en zij weten dat ze in de loop van de jaren zullen worden gevat door de redenering dat er moet gesleuteld worden aan het pensioenstelsel, dat we de middelen en de mogelijkheden daartoe niet hebben. De ontsporing en de ontgroening liggen hier aan de basis. De staatsschuld moet worden

Vandenbroeke

afgebouwd en dit gebeurt met mondjesmaat. Vlaanderen draagt er op jaarbasis honderden miljarden frank toe bij.

Vervolgens ga ik in op de midlifers, de crème van de economie. Zij willen investeren, risico lopen zodat de economie goed functioneert. Zij zijn wantrouwig om de volgende redenen : faillissementen, bedrijven in falen en in herstructurering, delokatie of delokalisatie, totaal gebrek aan concurrentiekracht. Jan-publiek is misschien niet slim, maar wel heel wijs. Wat lezen en horen zij ? Deze regering schakelt het woordgebruik subtiel om : er wordt niet meer gesproken over concurrentiekracht, maar over groeikracht. De ene minister zegt endo-geen, de andere exo-geen. Ook hier weten de midlifers dat het gaat over concurrentiekracht, over lonen. De brutolonen liggen veel te hoog ; fiscale en parafiscale lasten moeten m.a.w. dalen. Dit kan echter niet, want het is federale materie.

Ten derde behandel ik de jongeren. Volgens een nieuwe analyse in de demografisch-economische wetenschap moet je kijken naar de jongeren om te weten hoe een maatschappij zich voelt. Ik illustreer dit : 1986-90 was een conjunctureel-economisch goede periode. Het geboortecijfer stijgt dan ook met 8 percent in Vlaanderen, in de periode 1991-95 daalt het geboortecijfer evenwel met 10 percent. Enkele weken geleden heb ik de geboortecijfers voor 1996 – tot en met september – opgevraagd bij het NIS. Deze cijfers kunnen gemakkelijk worden geëxtrapoleerd. De geboortecijfers in Vlaanderen voor 1996 dalen opnieuw met anderhalf tot 2 percent. Dit is een historisch dieptepunt. We zullen nauwelijks 63.000 geboorten halen. Het is duidelijk dat de jongeren niet in de toekomst geloven.

Ik denk niet dat deze begroting iets aan deze problemen zal verhelpen, ook al bevat ze zeker enkele pluspunten. Men neemt een aantal uitdagingen aan. Het accent ligt echter te ver in de toekomst. In plaats van te anticiperen, ondergaat men de toekomst. De Vlaamse regering lijkt bang te zijn voor die toekomst. Ze gaat niet diep genoeg in op de huidige pijnpunten. Ik som er enkele op.

Ten eerste heerst er nog altijd een deflatoir klimaat. Dit heeft natuurlijk te maken met de Europese context. Alle regeringen moeten terecht saneren. Dit vraagt om geactualiseerde prikkels.

Ten tweede, we zijn het exportland bij uitstek. Onze belangrijkste partners zijn Duitsland, Frankrijk, Engeland en Nederland. Ook deze handels-

partners, vooral de eerste, kampen momenteel met een aantal problemen. Daar moeten we rekening mee houden. Uiteraard is het positief dat we ook proberen handelsbetrekkingen tot stand te brengen met Aziatische landen. Momenteel gaat echter drie vierde tot vier vijfde van onze uitvoer naar onze buurlanden.

Ten derde moet men rekening houden met de instroom en de uitstroom op de arbeidsmarkt. Tot en met het jaar 2002 is de instroom van jongeren veel groter dan de uitstroom van anciens. Daarna zal dat op een spectaculaire wijze kantelen.

Ten vierde hoop ik dat u allemaal de schitterende studie hebt gelezen van het Steunpunt Arbeid en Tewerkstelling. In een periode van grote maatschappelijke veranderingen in de richting van de hoogtechnologische informatiemaatschappij, zal het profiel van de arbeider in sterke mate wijzigen. Ik maak een leeftijdsgebonden analyse : hoe ziet het huidige profiel van de arbeider er uit ? Drie vierde tot vier vijfde van de 50-plussers zijn mensen die door omstandigheden enkel lager middelbaar onderwijs hebben gevolgd. Die mensen moeten dringend worden gedepanneerd. We hebben daarvoor het geld. Dit vraagt dus een zeer leeftijds-specifieke injectie, zodat diegenen die het wensen uit het arbeidscircuit kunnen treden. Als gevolg van die beperkte opleiding, wil de overgrote meerderheid ook uittreden. Geef ze echter niet zomaar een premie : dat is immers niet meer dan een nepmaatregel. Het moet op een ordentelijke manier gebeuren. Deze tijdelijke situatie zal over een vijftal jaren vanzelf verdwijnen.

Als laatste punt ga ik over naar het onderwijs. Het hoger en het universitair onderwijs doen het goed. Nooit eerder werd er zo een hoge participatiegraad bereikt. Ik kijk nu echter naar het basisonderwijs en het middelbaar onderwijs. De minister beschikt uiteraard over een zeer uitgebreid begrotingspakket. Ik apprecieer hem ten zeerste. Hij houdt er evenwel een visie op na die blijkbaar enigszins wordt afgeremd. Hij heeft ook de neiging om absoluut de vinger op de knip te houden. Er mag niets meer aan de begroting worden toegevoegd. Collega's, moeten we dit blijven toestaan als de situatie blijft zoals ze is ? Ik las in het tijdschrift Klasse dat amper één op tien leerkrachten in het middelbaar onderwijs over een computer beschikt of er thuis mee werkt of er zelfs maar mee speelt. Dit betekent dat in de klassen van de basisscholen en het middelbaar onderwijs geen computers kunnen worden aangewend. De leerkrachten kunnen er immers niet eens mee omgaan. Die apparatuur is in de scholen niet voorhanden, terwijl wij de maat-

Vandenbroeke

schappij van morgen voorbereiden, een high-tech-maatschappij van bits en bytes. Zoiets is hemeltergend. Als we niet oppassen, bereiden we hier een maatschappij van analfabeten voor. Ook dit vraagt om een inspanning.

Er zitten zeker pluspunten aan deze begroting vast. Er valt dan ook over te delibereren. Wij, de oppositie – de Volksunie en anderen – zeggen in alle eerblijkgheid dat we de toekomst niet kennen, maar dat we uitdagingen zien waarover we een debat willen voeren. Dan zegt de meerderheid – die zeker niet op een stem te veel kan bogen – pretentius dat zij het wel weet en dat er meerderheid tegen minderheid moet worden gestemd. Dat is fataal. Hierover moet nog worden gediscussieerd. We moeten leren anticiperen. Op dit ogenblik ondergaat u de toekomst. (*Applaus bij de VU en het VB*)

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : De heer Vandenbroeke beweerde te spreken in naam van de Volksunie en van de anderen. Hij hield een pleidooi om de begroting in 1998 niet in evenwicht te brengen, om met andere woorden een begrotingstekort toe te laten. Hij mag in dat geval wel spreken in naam van de Volksunie, maar zeker niet in onze naam. De heer Vandenbroeke heeft verscheidene keren gepleit voor meer uitgaven – weliswaar tijdelijk. Dat betekent duidelijk dat er in 1998 geen evenwicht komt. Dat pleidooi wensen wij niet te onderschrijven.

De voorzitter : De heer Sleecx heeft het woord.

De heer Jef Sleecx : Ik heb het betoog van de heer Vandenbroeke gevolgd. Hij spreekt over een visie. Ik denk inderdaad dat het parlement de lijnen moet uitzetten. Moeten we echter niet ook eens het begrip arbeid onder de loep nemen ? Zullen we in de toekomst het begrip arbeid niet anders moeten invullen ? Doordat de maatschappij en ook het productieproces steeds ingewikkelder worden, raak ik er meer en meer van overtuigd dat een aantal mensen dit niet meer zullen aankunnen. De enorme modernisering heeft tot gevolg dat een aantal mensen niet meer aan de bak komt. Op dit ogenblik wordt arbeid als volgt gedefinieerd : men wordt in de samenleving pas voor vol aangezien als men werk heeft. Is dat niet zo, dan raakt men gemarginaliseerd. We zijn bezig een maatschappij op te bouwen waarin een heleboel mensen in de marge zullen leven. Dat betekent dat we ook een stuk potentiële criminaliteit creëren. Moet het par-

lement niet eens nadenken over de toekomstige definitie van het begrip arbeid ? Kan het nog wel zoals vroeger ingevuld worden ? Dat is een discussie die door het parlement moet worden gevoerd.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Ik ben de heer Sleecx dankbaar dat hij deze vraag stelde, maar door tijdgebrek kon ik er niet op ingaan. De Volksunie volgt het denkpatroon van Jos Vansteenberge over de herziening van de arbeid. U wijst er ook op dat er een groot aantal drop-outs zullen blijven bestaan. Dit vraagt om een input in de sociale economie en die is op dit moment ondermaats.

Ik rond af met een bedenking gericht aan de heer Denys. Ik verontschuldig me voor mijn onterechte opmerking over de oppositie. Ik begrijp dat u en uw fractie deze begroting steunen. Het gaat immers om een centrumlinkse regering die een gematigd centrumrechts beleid voert. We begrijpen dat dit door de VLD op applaus wordt onthaald.

De heer André Denys : We zijn het ermee eens dat naar een begrotingsevenwicht in 1998 moet worden gestreefd. We zijn het niet eens met de begroting zoals ze is samengesteld, en de heer Platteau heeft duidelijk aangetoond op welke plaatsen we aanpassingen willen.

De voorzitter : Het lijkt me het beste dat elke partij zelf uiteenzet wat haar standpunt is.

De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen (*Op de tribune*) : Het is de eerste keer dat in dit huis de begroting van de Vlaamse regering wordt voorgedragen. Dit feit zou toch wel een bepaalde beroering moeten teweegbrengen bij mensen die een verdienste hebben in de Vlaamse ontvoogdingsstrijd. Ik heb daar door mijn leeftijd en andere omstandigheden niet echt deel van uitgemaakt. Als we dat als uitgangspunt nemen en we kijken dan naar de begroting die hier voorligt, is dit toch niet onmiddellijk een warme begroting.

Eind jaren '70 had het Verenigd Koninkrijk af te rekenen met de punkrage. U kent ze allemaal wel : de Sex Pistols met songs als Anarchy en UK. Er waren ook uitlopers in het toenmalige West-Duitsland, zoals Die Neue Sachlichkeit. Het was een groep die inging tegen het overheersende economische denken van het toenmalige West-Duitsland van de jaren '80. De muziek is ondertussen in de

Stassen

vergeetput van de muziekgeschiedenis terechtgekomen, maar de persiflage slaat op de economische kanten van deze begroting, namelijk de drang van deze Vlaamse regering naar een nieuwe zakelijkheid.

Ik wil dit aantonen aan de hand van een aantal argumenten. Het eerste argument slaat op de coalitieonderhandelingen van daarnet. Ik zou dat de budgettaire dwangneurose van deze Vlaamse regering willen noemen. Europa kent de Maastrichtnorm met zijn budgettaire complicaties en wij willen ons voordoen als Europa's beste leerling. Denk maar aan de grote onderscheiding die de Vlaamse regering zichzelf vorig jaar heeft willen geven. We hebben de SERV-norm ; we hebben de meester-norm in zijn eerste en tweede generatie. De Vlaamse regering wil per se in 1998 dat befaamde nultekort bereiken. Wat we zelf doen, doen we beter en we willen dat graag in ons centerfederalisme tonen. Mijn vraag blijft nog altijd : vanwaar die geroemde Vlaamse zuinigheid ? Wat is de politieke meerwaarde van die meesternorm van de tweede generatie ? De enige meerwaarde die ik zie, is dat Vlaanderen zich met zijn huidige beleid wil afzetten tegen het tot voor kort potverterende Wallonië en Franstalig België. Wallonië en Franstalig België proberen met alle mogelijke middelen alles te beperken binnen de marges van de budgettaire krapte. We zullen dus ons belangrijkste argument kwijtspelen tijdens de onderhandelingen in 1999, in dat communautaire pokerspel. Vandaar dat de Vlaamse regering zich in deze communautaire onderhandelingen wil gaan overbewapenen. Dan kan ze aantonen dat ze een nultekort heeft. Er hangen heel wat maatschappelijke gevolgen vast aan dat streven naar het nultekort in 1998. Dit brengt een hele reeks maatschappelijke gevolgen mee. Deze budgettaire passie krimpt in de jaren 1997-1998-1999 de beleidsruimte in met 14 miljard frank. 14 miljard frank die men niet zal kunnen besteden aan belangrijke maatschappelijke uitdagingen inzake milieu, welzijn, werkgelegenheid, cultuur en openbare werken. 14 miljard frank als antwoord van de Vlaamse politiek op de vertwijfeling die er nu toch zeker heerst in onze samenleving. 14 miljard frank die perfect zou kunnen worden uitgegeven zonder met één frank de Maastrichtnorm te overschrijden. De Vlaamse regering spaart zoals de brave Vlaamse huisvader en huismoeder, maar wat is de politieke meerwaarde daarvan ? Wat is de politieke argumentatie voor deze budgettaire orthodoxie ? Daar hebben we, behalve met het communautaire pokerspel, geen antwoord

op gekregen. Een argument voor de nieuwe Vlaamse zakelijkheid.

Ten tweede is er, om het met een boutade te zeggen, het economische fetisjisme. Er is een discussie gevoerd in de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden over het feit of de Vlaamse regering er al dan niet een eenduidige economische visie op nahoudt. Als er al een visie is, dan zou ik die willen omschrijven als een naïef geloven in de economische groei en de daaruit voortvloeiende werkgelegenheid.

De minister van Economie ontpopt zich als de ultieme verdediger van het Vlaamse bedrijfsleven. Zijn visie komt erop neer de bedrijven voldoende ruimte te geven, niet teveel regelgeving inzake leefmilieu en ruimtelijke ordening vast te leggen, de bedrijven te ondersteunen in de permanente vorming van hun personeel en het behoud van de werkgelegenheidsindustrie te belonen met 1,4 miljard frank aan subsidies. Ook hier is weer de vraag : wat is de politieke en economische argumentatie voor dit beleid ? Waarop baseert men zich om met dit beleid in Vlaanderen de uitdaging aan te gaan inzake de werkgelegenheid in de 21ste eeuw ?

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Het is toch duidelijk dat de doelstellingen inzake werkgelegenheid niet kunnen worden gerealiseerd zonder dat er bedrijven zijn en zonder dat men nieuwe investeringen, ook buitenlandse, kan binnenrijven. Hoe meer ondernemingen, hoe meer we uiteindelijk ook kunnen bekomen dat de werkgelegenheid in Vlaanderen in stand wordt gehouden en eventueel groeit.

Er is ruimte nodig om te investeren. Natuurlijk zal men de normen inzake milieu en ruimtelijke ordening moeten respecteren. De aanmoediging om te investeren vanuit de Vlaamse overheid, ook voor de weinige kleine ondernemingen, is evenwel van essentieel belang voor de werkgelegenheid.

De heer Jos Stassen : Ik pleit niet tegen bedrijven of tegen investeringen. De enige vraag die ik gesteld heb, handelt over het uitgangspunt en de argumentaties van het beleid en over het feit of de manier waarop de Vlaamse regering te werk gaat, naar de doelstellingen leidt.

De heer Johan De Roo : De Vlaamse regering volgt een voorzichtig vrij orthodox budgettair beleid om in de toekomst nog enige beleidsruimte

De Roo

over te houden voor alle andere mogelijke belangrijke beleidsdomeinen.

De heer Jos Stassen : Mijn vraag blijft of uiteindelijk deze economische visie wel leidt tot de doelstellingen die wij voor ogen hebben. Ik discussieer niet over de doelstellingen, wel over de manier waarop men ze probeert te bereiken. De vraag die ik beantwoord wil zien, is op welke argumentatie men zich baseert om dit beleid naar voren te schuiven. Deze vraag wil ik ook beantwoord zien.

Er is nog een derde argument voor mijn stelling dat deze begroting een toonbeeld is van de nieuwe Vlaamse zakelijkheid. Ik zou dit willen samenvatten in de titel Vlaminov, of de zoektocht om 1,4 miljard frank te gebruiken of zelfs weg te gooien. Tijdens het overleg werd overeengekomen om 1,4 miljard frank te besteden in het kader van arbeidsduurvermindering en economische ondersteuningsmaatregelen ter uitvoering van het Vlaams werkgelegenheidsplan. Vorig jaar leidde dit tot het bekende verhaal over het afvoeren van de Marivlam. Het woord leidde zou misschien best met lange ij worden geschreven, gezien de lijdensweg van dat voorstel. Nu is dus Vlaminov geboren. Ik zou langs mijn neus weg willen vragen of de Vlaamse regering, gezien de problemen met Maribel en het oordeel van de Europese Commissie, er wel zeker van is dat de Europese Commissie Vlaminov zal goedkeuren. Of wordt hier het verhaal van Maribel – waardoor heel wat bedrijven gelden zullen moeten terugbetalen – nog eens overgedaan? Is die maatregel wel in overeenstemming met de Europese criteria? En zo ja, op welke studie baseert u zich om ervan uit te gaan dat deze maatregel tewerkstellingsbevorderende effecten zal hebben? En dan heb ik, vanuit mijn standpunt bekeken, misschien een wat duivelse vraag. Welke zin heeft deze maatregel als ze niet recurrent wordt toegepast?

Een vierde argument voor mijn stelling dat deze begroting een toonbeeld is van de nieuwe Vlaamse zakelijkheid, is het Doornroosje of het kerstcadeau van 750 miljoen frank voor opleiding in bedrijven. We gaan akkoord om te stellen dat permanente vorming erg belangrijk is. We stellen ons toch vragen over dit initiatief waardoor opleidingen in bedrijven zullen worden gesubsidieerd. Internationaal vergelijkend onderzoek van onder meer de Vlerickschool heeft aangetoond dat het Belgische bedrijfsleven zeker niet uitblinkt in investeringen in permanente vorming van zijn personeel. Dat is aangetoond. Men kan daarover moeilijk vergelijkingen maken, maar de tendensen zijn duidelijk.

Nederland, Duitsland en zeker ook Frankrijk investeren veel meer in permanente vorming voor hun werknemers.

Deze vaststelling brengt me ertoe de vraag te stellen of de overheid daarin wel moet tussenkomen. Behoort het uiteindelijk niet tot de verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven om een inhaalbeweging te maken? Neemt de overheid niet de taak over van het bedrijfsleven? Versnipperd de overheid op deze manier niet haar middelen voor vorming en opleiding over VIZO, VDAB, OSP, en nu dit nieuwe fonds? Ik vrees dat men illusies koestert als men denkt dat men zo de slapende middelen van de sectorale opleidingsfondsen wakker kan kussen. Daarom spreek ik over Doornroosje. Ik denk dat die mensen al brutaal wakker geschud zijn door de operatie van de federale regering om een gedeelte van hun inkomsten af te romen ten bate van de sociale zekerheid. Het Europees Sociaal Fonds beheert gelden die bestemd zijn voor risicowerknemers in bedrijven. Wel, men stelt vast dat nauwelijks de helft van het vooropgestelde bedrag wordt uitgegeven. Dan kan men toch de vraag stellen of er wel projecten zullen worden ingediend om dat bedrag van 750 miljoen frank aan te wenden.

Een volgend argument voor mijn theorie over de nieuwe zakelijkheid betreft de hier vaak gevoerde discussie omtrent de werkgelegenheidsnorm. Onder druk van het Vlaams Parlement heeft de Vlaamse regering het verdrag van Leuven als werkgelegenheidsnorm aanvaard. Willen we die norm uiteindelijk realiseren, dan zal het er vooral op aankomen om jobs te creëren en in stand te houden ten behoeve van de risicowerklozen en risicowerknemers.

In dit licht wil ik vragen dat de Vlaamse regering dezelfde inhaalbeweging onderneemt voor de opleiding van werkzoekenden als ze op dit ogenblik voor wetenschappelijk onderzoek doet. Op dit laatste domein verleent ze immers een bijkomend bedrag van 2 miljard frank per jaar, wat uiteindelijk neerkomt op 20 miljard frank extra voor de hele regeringsperiode. Alleen in het geval van een gelijkaardige inspanning zal de norm in kwestie worden bereikt. In dit licht is het nodig om ook de preciaire situatie van de VDAB te bekijken. Zo bevat de VDAB-begroting een inkomenspost van 210 miljoen frank – als ik me niet vergis – waar niets tegenover staat. Met andere woorden, als dit niet wordt ingevuld, zal volgend jaar een begrotingstekort van 210 miljoen frank ontstaan. Ik wil dan ook vragen dat, zelfs als er in deze begroting geen ruimte voor bestaat, men hiervoor op zijn

Stassen

minst in de herziene begroting een aantal middelen uittrekt.

Een gelijkaardig offensief als de Vlaamse regering heeft gepland inzake het wetenschappelijk onderzoek, zou eveneens moeten worden ondernomen ten voordele van buurtdiensten of lokale dienstverlening. De Vlaamse regering staat inzake haar bevoegdheden sterk op haar strepen en wil op zeer offensieve wijze bevoegdheden naar zich toehalen. Op het domein van de PWA's stelt ze zich echter veel minder strijdbaar op. De vraag rijst dan ook of de uitspraak van het Arbitragehof betreffende de PWA's nog steeds van toepassing is, nu er op dat vlak een aantal modaliteiten aan het veranderen zijn. Dan heb ik het op de eerste plaats over het verstrekken van vorming, wat toch exclusief tot de bevoegdheid van de gemeenschappen behoort. Met andere woorden, graag zouden we de Vlaamse regering in dit aspect soortgelijke offensieve stappen zien zetten.

Mijnheer de voorzitter, ik wil afsluiten met een zeer korte vraag : is het al duidelijk wat de Vlaamse regering gaat doen met de 2 miljard frank die zal worden gegenereerd door de verkoop van het Daf-aandeel ? Tijdens de besprekingen in de commissie was dit immers nog niet bekend.

Mijnheer de minister-president, ten slotte wil ik zeggen dat u voor mij niet als een schalkse ruiter door Vlaanderen hoeft te galopperen en binnen te dringen in de cockpit van de nieuwe bevoegdheden. Voor mij hoeft u niet sneller verklaringen af te leggen dan uw schaduw. Met deze nieuwe zakelijkheid geeft u Vlaanderen geen antwoord op de nieuwe maatschappelijke uitdagingen : dat is mijn oordeel over deze begroting. (*Applaus bij AGA-LEV*)

De voorzitter : De heer Cannaerts heeft het woord.

De heer Leo Cannaerts (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte ministers, dames en heren, een van de belangrijkste aandachtspunten in het fiscaal deel van deze begroting is ongetwijfeld de grondige wijziging inzake de successierechten. In deze korte uiteenzetting wil ik hier even dieper op ingaan, meer specifiek op het KMO-luik. Vlaanderen, KMO-land : dat is de typering die heel wat economen, zowel in binnen- als buitenland, geven aan de Vlaamse economie, en naar mijn mening terecht. Niet alleen leveren onze Vlaamse KMO's een belangrijk aandeel in het bruto binnenlands product, maar ook wat de arbeidsplaatsen

betreft, nemen zij een toppositie in. Tegelijkertijd worden echter ook de zwakheden van deze KMO's belicht.

Deze zwakheden situeren zich vaak in een al te laag rendement, onvoldoende eigen vermogen en in de soms moeilijke overdracht van het bedrijf in de familiale structuur. De doelstelling om de Vlaamse KMO's te helpen en hun continuïteit en slagkracht te verzekeren, wordt algemeen positief onthaald, zowel door de sociale partners als door de meeste partijbureaus. Met deze verlaging van de successierechten op de familiale onderneming geeft de regering de aanzet tot de versterking van de eigen middelen. Dat is inderdaad een topprioriteit. Het is immers algemeen geweten dat de erfgenaam die het ouderlijk bedrijf overneemt meestal geplaatst wordt voor hoge uitkoopsommen aan broers en zusters. Wanneer daar bovenop nog zware successierechten moeten aan worden toegevoegd, dan wordt de financiering van deze overdracht dikwijls een groot probleem. De middelen voor deze uitkoopsommen en de successierechten kunnen in vele gevallen alleen maar komen uit de bezoldiging en het winstaandeel dat de overnemer ontvangt van het bedrijf dat hij overneemt en leidt. Hieruit kunnen wij dan ook concluderen dat deze rechten veelal maar kunnen worden betaald met wat de overnemer nog overhoudt na volledige taxatie van de bedrijfsinkomsten, tenzij hij zou opteren voor de verkoop of de stopzetting van het bedrijf.

Wij zijn dan ook erg verheugd dat door deze tariefverlaging een eerste stap wordt gezet naar de verbetering van de continuïteit van onze Vlaamse familiale ondernemingen. Ik durf hier spreken van een eerste stap omdat ik van mening ben dat nog heel wat bijstellingen en verbeteringen mogelijk zijn. Dit is eerst en vooral mogelijk inzake de voorwaarden, maar ook inzake de formaliteiten.

Het politiek akkoord beoogde de koppeling van de zorg voor de continuïteit van de KMO aan het behoud van de tewerkstelling. Hierbij zou men zich de vraag kunnen stellen of continuïteit van de onderneming wel altijd hand in hand gaat met behoud van tewerkstelling. Ik durf hier te verwijzen naar dossiers zoals Boelwerf Vlaanderen, waar de continuïteit van de onderneming slechts kon worden gegarandeerd mits koppeling aan een personeelsvermindering van 3.000 naar 1.100 eenheden.

Anderzijds is het mij niet helemaal duidelijk waarom bedrijven met minder dan vijf werknemers een ander tarief en strengere voorwaarden moeten

Cannaerts

krijgen dan de grotere. Want als wij zeggen dat tewerkstelling voor ons een topprioriteit is – dat is het ook -, dan mogen wij geen verschil zien tussen tien bedrijfjes die elk twee personen tewerkstellen en één KMO met twintig werknemers. Ik wil hierbij trouwens refereren aan de RSZ-statistieken waarin voor de privé-sector niet minder dan zeven werkgevers op de tien zich situeren in de klasse-5 werknemers. En binnen deze groep wordt bijna 12 percent van de privé-sector tewerkgesteld !

Een tweede reden waarom snelle evaluatie en bijsturing nuttig kunnen zijn, is de procedure om te kunnen genieten van het voordeel. Hierbij denk ik vooral aan het luik bewijs van de personeelssterkte en ook aan het naleven van de wet op de jaarrekening van de ondernemingen.

Controle-instrumenten zijn zonder meer nodig. Er is de zorg voor het juist vaststellen van de doelgroep, de bepaling van het begrip familiale onderneming, er is de juiste inventaris van wat men verstaat onder bedrijfsactiva en er is de controle op de tewerkstellingsvoorwaarde.

Voor vennootschappen is de koppeling van de belastingvermindering aan het naleven van de wet op de jaarrekeningen zeker geen probleem. Ze zijn nu reeds onderworpen aan deze wetgeving.

Anders ligt het natuurlijk bij de eenmanszaken, landbouwondernemingen en vrije beroepen, die dikwijls toch ook heel wat arbeidsplaatsen openstellen en waar het investeringsvolume aan belang wint. Toch onderwerpen de meeste van deze bedrijven zich nog altijd aan de vereenvoudigde boekhouding, waarvan de kostprijs veel lager ligt en waarvan de procedure heel wat minder tijd vergt van de patroon. Het valt dan ook af te wachten of het belastingvoordeel hier zal opwegen tegen de méér-inspanningen die van deze bedrijven gevraagd wordt op boekhoudkundig gebied.

Anderzijds is er het punt van de bewijslast inzake de tewerkstelling. Een groot deel van de modaliteiten moet hier nog vastgelegd worden bij ministerieel besluit, zodat er nog enige ruimte blijft om te komen tot een efficiënte verzameling van de meest elementaire gegevens. Ik vraag de minister dan ook om terzake geen beslissing te nemen zonder dat hierbij de afdeling administratieve vereenvoudiging van VIZO wordt geraadpleegd. Wij mogen de kleine en middelgrote ondernemingen namelijk niet overladen met een nieuwe administratieve rompslomp. Dit adagio geldt overigens niet alleen

voor de bedrijfswereld, maar ook voor de gewone burger.

Tot slot kom ik terug op de sanctie voor afbouw van het tewerkstellingsniveau binnen de vijf jaar na het overlijden van een ondernemingshoofd. In dat geval moeten de teveel geristorneerde rechten worden terugbetaald. Het te betalen bedrag wordt verhoogd met de gewone nalatigheidsintresten. Een vermindering van tewerkstelling kan evenwel niet als een overtreding worden beschouwd. Het feit dat er een personeelsinkrimping wordt doorgevoerd, is in vele gevallen volledig onafhankelijk van de verantwoordelijkheid van de ondernemer zelf. Factoren zoals een forse inkrimping van de vraag, een verhoogde toegang van buitenlandse markten enzovoort, kunnen de tewerkstelling namelijk negatief beïnvloeden. Ik vraag de minister dan ook om met dit aspect rekening te houden, zeker omdat de nalatigheidsintresten en de boetes tot op heden alleen de federale schatkist ten goede komen.

Een kleine nevenbeschouwing is hierbij dat wij moeten opletten niet voorbijgereden te worden door de federale regering, die een gelijkaardig initiatief in overweging heeft voor de schenkingsrechten, maar hierbij geen tewerkstellingsvoorwaarden stelt.

Samenvattend zou ik de regering willen danken voor dit KMO-luik in de successierechten, waardoor zeker en vast de slagkracht van onze familiale ondernemingen ondersteund zal kunnen worden.

Anderzijds hoop ik dat dit plan slechts een eerste aanzet is, en via bijstellingen, misschien zelfs in de loop van volgend jaar, nog verder kan uitgebouwd worden ? (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, tijdens de bespreking in de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden was er een discussie over het te voeren tewerkstellingsbeleid. Er is overigens een belangrijke link tussen de economie en de tewerkstelling.

In de commissie werden er tijdens een discussie twee strekkingen naar voren gebracht. De strekking voor een economisch beleid, gepredikt door minister Van Rompuy, was in feite gebaseerd op het VEV-concept. In Vlaanderen moet er opnieuw groei worden gecreëerd. De voorzitter van de commissie pleitte dan weer niet voor groei, maar voor

Laverge

steun aan de sectoren. Er is een zeer duidelijk verschil tussen een politieke en een economische strategie, wanneer het gaat over selectieve groei. De regering heeft moeite om een keuze te maken. De twee coalitiepartners willen elk een andere stempel op het beleid drukken. Dit verschil in visie werkt verlamrend op het economisch beleid en de te nemen economische keuzes.

In de commissie kwam een belangrijk geschilpunt naar voor, dat een zeer dominante rol speelt bij het uitstippelen van een Vlaams economisch beleid. In de regering bestaat er onenigheid over de participatie van de overheid in de economie, dit als kapitaalverschaffer en initiatiefnemer. Iedereen heeft al begrepen dat ik het hier over de GIMV heb. Tijdens de discussie over de beursgang van GIMV zei een vertegenwoordiger van de CVP duidelijk dat hij er geen enkel bezwaar tegen had dat de GIMV uiteindelijk tot 49,9 percent zou worden geplaatst bij institutionelen of op de beurs. De commissievoorzitter, de heer Voorhamme, zei als vertegenwoordiger van de SP dat er geen sprake van is dat de privatisering of de beursgang van GIMV meer dan 15 percent betreft. Ook minister Van den Bossche, collega van de heer van Rompuy, zegt dat de verdere privatisering van de GIMV voor de SP totaal uitgesloten is.

Het verschil tussen de visies van CVP en SP is zeer groot. Binnen de regering weet men dan ook niet welke positie de overheid als kapitaalverschaffer en participant in de economie moet innemen. Ik zal niet spreken over Gimvindus, daar hebben we het gisteren al over gehad. Minister van Rompuy kwam daar tot een duidelijke conclusie. Hij is van oordeel dat de functie van Gimvindus en de verdeling van de taken moeten worden herzien. De heer Denys en wij hebben al herhaaldelijk gezegd dat er een verschil moet zijn tussen degene die ontvangt en degene die geeft.

Laat ons een balans opmaken van het gevoerde beleid. Men heeft een techniek toegepast van grote verklaringen en mooie beleidsbrieven. Intern moet men echter de vraag durven stellen wat er uiteindelijk wordt gerealiseerd. Levert het gevoerde beleid resultaten op? Kunnen we zeggen dat het vandaag beter gaat dan een jaar geleden? Heeft de bevolking meer vertrouwen, mijnheer Vandebroek? Is er meer werkgelegenheid? Is het aantal bedrijven aangegroeid? Neen, we kunnen geen positieve antwoorden geven. We kunnen niet zeggen dat de regering iets heeft gedaan voor de kostencompetitiviteit, wat nochtans zeer belangrijk is.

Heeft de regering iets gedaan voor de deregulering die wordt gevraagd door de KMO-sector en vooral het NCMV? Is er iets gebeurd op het vlak van de loonkostendaling? Heeft Vlaanderen het pleidooi van zijn minister-president voor het aantrekken van risicodragend kapitaal wel gehoord? De onvoldoende aanwezigheid ervan blijft een knelpunt voor de economische groei van Vlaanderen.

Waar blijft de beloofde garantieregeling voor het risicodragend kapitaal?

Mijnheer de minister, ik verlang niet van u dat u ten persoonlijke titel optreedt. De redenen van de uitverkoop en de opslorping van sommige bedrijven dienen misschien ook te worden gezocht in een gebrek aan competitiviteit en in ondermaatse groeimogelijkheden in Vlaanderen. Ook dat moet u durven toegeven.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Laverge, de teksten van het ontwerp van decreet betreffende de garantieregeling zijn reeds gedrukt en waren normalerwijze reeds besproken in de bevoegde commissie indien de zaak van de Boelwerf niet al onze aandacht had opgeslorpt. Alle vereiste adviezen werden ingewonnen. Dat heeft een aantal maanden in beslag genomen omdat hiervan ook melding diende te worden gedaan aan de Europese Commissie voor Bank- en Financieuzen. De Raad van State heeft haar advies reeds overgezonden.

Als u verlangend uitziert naar de behandeling van dit grootse project, kan ik u geruststellen. Vanaf januari zal u de bespreking hiervan met enthousiasme kunnen aanvangen.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de minister, ik sta hier niet mijn persoonlijke verlangens of belangen te bepleiten, maar wel de belangen en verlangens van ons volk en zijn economie.

U kondigt dit ontwerp van decreet aan, wij wachten het geduldig af. Ook vorig jaar werd het aangekondigd, samen met andere projecten zoals het pensioenfonds, maar ook daarop wachten we nog steeds. Wij moeten het stellen met grote intentieverklaringen, maar daar blijft het bij. De reden hiervoor ligt voor de hand: het ontbreekt uw regering aan een eengemaakte visie. Verdragingsmanoeuvres kunnen dat gebrek aan eensgezindheid niet verbergen.

Laverge

Minister Van Rompuy wil in het belang van de Vlaamse Gemeenschap een liberale politiek voeren, gericht op economische groei, maar een aantal van zijn collega's staan een andere economische politiek voor of toch minstens afwijkende varianten op deze politiek.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Laverge, de christen-democraten houden de kerk in het midden, zij voeren geen liberale politiek.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de minister, het is u niet onbekend dat de christen-democratie verschillende strekkingen kent. Ik zal u niet plaatsen, maar het is algemeen bekend dat een deel van de CVP bij de socialisten aanleunt, een ander deel bij de VLD.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Laverge, in het huis van mijn vader zijn er vele kamers.

De heer André Denys : Collega's, zijn de termen markt en overheid hier niet meer aangewezen dan de logo's liberaal en christen-democratisch ? Als de heer Laverge het woord liberaal in de mond neemt, bedoelt hij eigenlijk marktgericht ? Mijnheer de minister, waar situeert u zich ergens tussen de markt en de overheid ? Halverwege of aan de zijde van de markt ?

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Denys, ik ben een voorstander van de gemengde economie, de sociale markteconomie, die sociale Marktwirtschaft. De heer Tindemans kan u daar uren over vertellen.

De heer André Denys : De heer Tindemans heeft al wat afgepraat, dat moet ik toegeven.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de minister, ik beweer ook niet dat u niet enkele bescheiden stappen hebt gezet op de weg naar de kostenverlaging.

De heer Gilbert Bossuyt : Mijnheer Laverge, niemand vraagt u de minister op te vrijen.

De heer Jos Geysels : De minister is meerderjarig, mijnheer Bossuyt.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer Bossuyt, dat ligt niet in mijn bedoeling, maar ik ben in staat te zeggen wat goed en wat slecht is.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, de heer Laverge snijdt wel een fundamentele discussie aan. Houdt de regering het bij een selectieve benadering waarbij de overheid extra stimuli geeft aan bepaalde, al dan niet toekomstgerichte bedrijven of houdt ze het bij een algemene marktbenadering ? Dat was de kern van de discussie tussen de heer Voorhamme en minister Van Rompuy.

Moeten we onze economie op een selectieve manier benaderen ? Dat betekent dat de overheid wel tussenbeide mag komen en beslissen of een bedrijf toekomstgericht is en dus extra stimulansen verdient. Of spreken we over een algemene benadering ? Dat is een fundamentele discussie die – zoals de heer Laverge zegt – impact heeft op het beleid dat deze regering voert. Men kiest niet voor de juiste weg. Wij pleiten duidelijk voor een algemene benadering. De overheid moet niet gaan prediken, want de markt wijst zelf uit welke bedrijven stimuli nodig hebben.

De heer Jacques Laverge : Wij zijn het eens met de visie van minister Van Rompuy. Hij streeft naar groei, maar in zijn strategie wordt hij niet gevolgd door zijn partner. Dat is het hele probleem. Bij minister Van Rompuy bestaat een groot verschil tussen wat hij doet en wat hij zegt. (*Rumoer*)

Hij spreekt altijd over een algemeen marktgericht beleid. In feite zijn zijn instrumenten gericht op een selectief beleid. De expansiewetgeving is selectief en niet algemeen.

De voorzitter : Over een kwartier pauzeren we. Dan kunnen jullie samen gaan eten en alles rustig bespreken. (*Hilariteit*)

De heer Jacques Laverge : Het probleem met het voorstel van minister Van Rompuy lag in het onbegrip van de Waalse en de Vlaamse socialisten. (*Rumoer*)

Mijnheer Bossuyt, u hebt de minister niet willen volgen. Dat is een grote fout. Zijn bedoeling was niet slecht. Hij wou een bijdrage leveren. Ik zeg niet dat deze bijdrage ons op zich voldoening geeft, maar het was een stille inspanning om de loonkost te verlagen. We zijn ervan overtuigd dat loonkostdaling een element is waarmee we onze economie en onze werkgelegenheid kunnen aanzwengelen.

Minister Van Rompuy zal ons verwijten dat we weer naar Nederland verwijzen, maar ik doe het toch. De Nederlanders hebben met hun loonkostenbeheer een grotere werkgelegenheid gecreëerd. Overigens doet niet alleen Nederland dat. U hebt

Laverge

zelf gezegd, mijnheer de minister, dat in de Verenigde Staten een totale re-engineering heeft plaatsgevonden door loonkostenbeheer. De Amerikanen veranderden de dienstverlenende activiteiten in productieactiviteiten. Dat is een belangrijke bijdrage tot de werkgelegenheid. U hebt zelf gezegd dat Engeland een aangroei in de werkgelegenheid kent dankzij kostenbeheersing.

Er is nog een bijkomend element waarover we de jeugd moeten aanspreken. In Engeland is er een groot aantal opstartende bedrijven. Dat komt omdat voor een aantal afgestudeerden de omgevingsfactoren gunstig zijn om een bedrijfje te starten. Minister Van Rompuy en de minister-president hebben dat zelf gezegd. Hoe komt het dat er zo weinig van onze talloze afgestudeerde universitaires een eigen zaak beginnen? Waarom zet onze intelligentsia zich niet in om een toegevoegde waarde te geven aan de economische situatie?

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Ik stel met genoeg vast dat u de verschillen tracht aan te tonen tussen de verschillende economische benadering binnen de Vlaamse regering. Uw twee voorbeelden zijn evenwel niet goed gekozen. Ik heb geen problemen met het Nederlands model. Als liberaal moet u toch eerlijk toegeven dat de Nederlandse overheid op algemene én selectieve wijze substantiële middelen aanwendt om te interveniëren in de markt. Als u de Nederlandse economie als een politiek paradijs beschouwt, dan moet u wel alle maatregelen in ogenschouw nemen en niet alleen een liberaal verhaal illustreren met Nederlandse modellen.

Ten tweede denk ik dat u zich vergist met betrekking tot de Verenigde Staten. Voor zover ik de cijfers ken, gebeurden de belangrijkste investeringen voor werkgelegenheid in de dienstensector, en dan nog in wat men noemt de quaternaire sector en de hamburgersector. Mijnheer Denys, werkgelegenheid leidt daar door de verschrikkelijk lage minimumlonen juist tot armoede. Als u dat model gebruikt, moet u dat ook vernoemen.

De voorzitter : De heer Verrijken heeft het woord.

De heer Emiel Verrijken : U maakt er een karikatuur van. Als u denkt de grootste economie van de wereld met hamburgerflippers te kunnen vergelijken, dan is dat eigen aan uw links gedachtengoed. De grootste economie van de wereld is op dit ogenblik het meest vooruitstrevend op ecologisch

gebied. Dat kan men niet bewerkstelligen met hamburgerflippers.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge (*Op de tribune*) : Die discussie wil ik hier niet aangaan. Ik wens nu de werkgelegenheid te bespreken. Hebben onze financiële inspanningen bijgedragen tot het verbeteren van de werkgelegenheid? De heer Vandenbroeke had het over drie groepen : de derde leeftijd, de middeleeuwen of actieven en de jeugd.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Welk criterium hanteert u voor de derde leeftijd?

De heer Jacques Laverge (*Op de tribune*) : Vandaag wordt de norm van brugpensionering, namelijk vijftig jaar, op de derde leeftijd toegepast. Daarover kunnen we ook nog eens een debat houden.

Wat de werkgelegenheid betreft, zijn we niet geslaagd in ons opzet. Hebben de investeringen die we doen in herscholingen en bijscholingen wel effect? Voor de bijscholing van actieven is dat wel het geval. Bij de herscholing van niet-actieven heb ik echter grote vragen, niet alleen over de inhoud van de herscholing, maar ook over de finaliteit ervan. Kunnen we die mensen uiteindelijk een baan bezorgen? Dat is onze grote bezorgdheid als liberalen : het creëren van banen om ook die mensen terug kansen en hoop te geven.

Het heeft geen zin om een herscholingsbeleid te voeren, als we tegelijkertijd geen groei-beleid voeren en zorgen voor werkgelegenheid. Herscholing moet leiden tot werkgelegenheid. Men is op een verkeerde manier bezig, het volgende voorbeeld toont dit aan. De kleding- en confectiesector is een sector met een relatief beperkte opleidingsgraad, waar vrouwen zich goed kunnen in terugvinden. Door het gevoerde beleid daalde het aantal werkplaatsen sedert de jaren zestig van 64.000 tot amper 25.000.

De heer Gilbert Bossuyt : In Nederland is daar geen werk.

De heer Jacques Laverge : U kunt niet zeggen dat daar in Nederland geen werk is. Men heeft in Nederland een ander werkgelegenheidsbeleid gevoerd. Men heeft de confectiesector terug opgestart en is terug op de markt geraakt door de generaliseerde loonkostdaling. Wat het Planbureau ook durft te zeggen, we worden geconfronteerd met een verschrikkelijke technische en economische

Laverge

delokalisatie. De delokalisatiebeweging snelt vooruit. De gevolgen ervan zullen zwaar wegen.

De laatste tijd werden veel bedrijven geherstructureerd. Het zijn vooral de hoogtechnologische bedrijven die Vlaanderen verlaten. Daarbij spelen niet alleen de lageloonlanden een rol, maar ook de omgevingsfactoren en de engineering. Ik durf het eerlijk toegeven : ik ben vrij ongerust over de verdere evolutie. Elke dag takelt de werkgelegenheid verder af.

De heer Herman Candries : Ze neemt ook toe.

De heer Jacques Laverge : De werkgelegenheid neemt af door delokalisatie.

De voorzitter : Mijnheer Laverge, mag ik u vragen echt af te ronden ?

De heer Jacques Laverge : Ik zal dat proberen, mijnheer de voorzitter.

We vragen aan de regering werk te maken van een klaar en duidelijk economisch beleid en een en ander te realiseren zonder spanningen binnen de regering. Mijnheer de minister-president, u heeft gezegd dat u de werkloosheid zou halveren.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik heb gezegd dat we dat samen zullen doen, tegen de eeuwwisseling.

We kunnen dat niet alleen. Zowel de voorzitter van de Europese Commissie als de Bondskanselier streven ditzelfde doel na omdat het een sociale imperatief is. We moeten dit op een economisch verstandige manier realiseren.

Mijnheer Laverge, waar haalt u het dat er spanningen bestaan binnen de regering ? Inspanningen, ja, dat wel.

De heer Jacques Laverge : Ik begrijp u, mijnheer de minister-president, u kunt moeilijk in het openbaar toegeven dat er ruzie is. Er komt een dag dat u dat niet langer kunt verbergen. Er komt een dag dat u keuzes moet maken voor de Vlaamse Gemeenschap. (*Applaus bij de VLD en de VU*)

De voorzitter : De heer Lisabeth heeft het woord.

De heer Carlos Lisabeth (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, mevrouw de minister, ik zal me beperken tot enkele

le aandachtspunten inzake Financiën. Ik heb deze namiddag nog de gelegenheid mijn beschouwingen inzake het luik Economie uiteen te zetten.

We kunnen de discussie rond de meesternorm slechts gedeeltelijk afronden. Minister Demeester heeft in de commissie gezegd dat deze altijd verder zal evolueren omdat de economische omstandigheden ook wijzigen. We hebben de discussie in de commissie stapsgewijs kunnen voeren.

We hebben eerst de genuanceerde versie van de SERV gehoord. We hebben de toelichting van de minister gekregen. Er zitten duidelijk nog een aantal verschilpunten in, maar men vertrekt van dezelfde basisgroeivoet en streeft hetzelfde doel na. Op een aantal punten verschilt de uitgangshypothese. Dat is begrijpelijk. Parameters zoals groei, inflatie en rente kan men anders inschatten. Er blijft ook een verschil inzake de schuldaflossing bij Alesh. Naargelang van het uitgangspunt kan men de norm al dan niet strenger vinden.

Men kan tot een verschillende interpretatie komen naarmate men de gunstige omstandigheden aanwendt om schulden af te betalen of om nieuwe beleidsruimte te creëren. Het hangt ervan af hoe men de ruimte invult, die door rente-evolutie en rentegroei wordt bepaald, zonder wijzigingen aan te brengen aan het groeipad van 2010. Het is ook afhankelijk van eenmalige, vrijkomende ruimte uit GIMV-aandeelverkoop of DAF-participaties. Er blijft altijd een speelruimte.

We concluderen dan ook dat men die norm beter niet decretaal vastlegt. In de mate dat zich gunstige omstandigheden aandienen en we tot een evenwichtige begroting voor 1998 komen, moet de toekomstige beleidsruimte meer worden gericht op tewerkstelling, teneinde ook de tweede belangrijke doelstelling uit het regeerakkoord waar te maken. Stabiliteit is belangrijk, maar het is even belangrijk om de maatschappij tewerkstellingsperspectieven te bieden, die andere sociale problemen kunnen oplossen.

Vervolgens richt ik mijn aandacht op de toekomst. Hoe kunnen we de middelen het meest efficiënt aanwenden ? Hoe kan de productiviteit van de beschikbare middelen worden verhoogd ? Ik denk dat enkele punten in de discussie belangrijk zijn. De heer Taylor heeft verwezen naar de problematiek van de DAB's en de VOI's, die we verder ten gronde moeten bekijken. Verder moeten we ook de nieuwe begrotingstechnieken, zoals prestatiebegroting, zero-base budgetting, en verfijnd financieel management, proberen versneld verder te zetten

Lisabeth

om op die manier de aanwezige middelen efficiënter aan te wenden.

De heer Vanvelthoven is al ingegaan op de problematiek van de successierechten, en ik zal er niet op terugkomen. Alleen, mevrouw de minister, wil ik erop wijzen dat een deel van de gelden die betrekking hebben op successierechten – met name boetes, nalatigheidsintresten en dergelijke – niet bij de gewesten terecht komt. We moeten deze problematiek nader bekijken en eventueel bij het overleg met de federale regering bespreken. Dit kan een belangrijk argument opleveren om ook op dit vlak middelen aan de gewesten over te dragen.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Uit gesprekken in de commissie met federale ambtenaren die voor ons werken – wat delicaat is – , bleek dat de boetes noch de nalatigheidsintresten aan Vlaanderen worden betaald. We zullen begin januari een nota voorleggen aan de Vlaamse Regering waarmee we naar het overleg gaan. Voor de vorige jaren zullen we deze boetes en nalatigheidsintresten opvragen, want het zijn middelen van de Vlaamse overheid, die ook aan haar moeten worden overgemaakt. Het is fundamenteel dat we de weinige belastingen waarover we momenteel beschikken, ook zelf kunnen innen. We hebben hier eigenlijk geen controle op. Ik verwijt niets aan de ambtenaren zelf, want ze konden niet direct antwoorden. Noch boetes noch nalatigheidsintresten worden betaald op een belasting die van Vlaande-

ren is. We zullen moeten nagaan of dit niet het geval is voor andere Vlaamse gewestplannen.

De heer Carlos Lisabeth : Ik neem er akte van dat dit op het overleg wordt geagendeerd. Om enig inzicht te krijgen inzake de hoeveelheid heb ik zelf ook informatie ingewonnen bij de administratie. Blijkbaar is dit momenteel zeer moeilijk te geven. Alles zit door elkaar verweven : ook nalatigheidsintresten, boetes inzake registratierechten en dergelijke meer. Dit zal dus zeer goed moeten worden uitgevlooid, zodat we een beter zicht krijgen op het pakket dat eraan verbonden is.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 13.04 uur.*
